Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 141 (14252) | 1976 оной июнийн 16, среда | Сэн 2 мүнгэн

КОММУНИСТ ФЕРМЭ ДЭЭРЭ

Июнь — зунай түрүүшын һара. Энэ хаһа—тала дайда орон хүхэржэ, малай таргалха, сагаан эдеэнэй ехээр арха саг. Манай республикын һү һаалиин фермэнүү хүдэлмэрилэгшэд хүндэ хүшэр байдалда, үбһэ тэ-нээр дутамагаар малайнтаа үбэлжэлгые үнгэргэбэшье, багатайгаар, һү һаалияа нёдондонойхиһоо бага бол-үйгөөр гаража шадаа гэбэл, алдуу болохогүн. Энээ ашаар гүрэндэ һү худалдаха 1976 оной нэгэдэхи рталайнгаа түсэб дүүргэжэ, мүнөө хахад жэлэйнгээ барине үлүүлэн дүүргэхын түлөө һаалишад болон мал үлагшад тэмсэжэ байна.

Һая боложо дүүрэһэн КПСС-эй Буряадай обкомой пле- «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэе-хэ талаар эмхидхэлэй политическэ хэмжээ ябуулга-д тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тус пленум малша- урда горитой зорилгонуудые табяа. Жэшээлхэдэ, жэ- туршада мяха үнлэдбэрилгэеэ дунда зэргээр 17,4. —10,9, үндэгэ—20,9, нооһо—13,5 процентээр дээ-үүлхэ епотон болонобди. Гадна арбадахи табан жэлэй гэ хонин бүхэнһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха, эн бүриһөө 1.900 килограммһаа бага бэшэ һү һааха. рндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малай толгой бүхэнэй гнүүрые 350 килограммда, хониндойхиие 40 килограмм- хүргэхэ зорилго хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ мүн лэ гдана.

Тус пленумэй баталан абаһан шиидхэбэринүүдые бэе-хэ хэрэг хадаа мал ажалда хүдэлжэ байһан хүнүүдэй зэргээр ажаллаһанһаа дулдыдаха байна. Илангаяа зорилгонууд һаалишадай урда табигдана. Үнеэн бү-һөө тугал абажа, тэдэнине тобир тарганаар түлжүү-, богони болзор соо томо болгохо, һү һаалияа эрид нэлүүлхэ гээшэ орёошье, хүшэр хүндэшье зорилго мүн. эшье нимэ үрэ дүнгүүдые туйлаха арга боломжонууд ида бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Республикымнай колхоз, совхозуудай һү һаалиин фер-нүүдтэ хамта дээрээ таба мянга шахуу һаалишан аллана. Тэдэнэрэй дүрбэн зуун табяадынь партиин гэ-үд. Хэжэнгын, Хурамхаанай, Сэлэнгын, Захааминай. ын аймагуудай һаалишадай 13—27 процентнь комму-стнууд. Зарим ажахынуудта һаалишадай дииилэнхи ихинь партиин гэшүүд байха юм.

Кабанскын совхоздо арбан коммунистнууд һаалиша-р ажаллана. Эдэнэр бултадаа ажалдаа шалгаржа, хо- түрүү зэргэдэ ябадаг. Залуу коммунист Татьяна колаевна Селиванова совхоз соогоо эрхимлэжэ, үнгэр- жэлдэ үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 4.074 кило- һү һаагаа һэн.

-дын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һаалиин фермые даагшаар партиин гэшүүн Анна ргиевна Югова 1967 онһоо хойшо хүдэлнэ. Энэ фер- 1974—1975 онуудай үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүхэнһөө 0 килограмм һү һааха уялга абаад, бүхы республи- һаалишадые энэ үе соо шадаал һаа, ехэ һү һаа- түлөө тэмсэе гэжэ уряалаа һэн. Уялгаа нэрэтэй со-ойгоор дүүргээ. Нёдондо фермын коллектив үнеэн бү-һөө дунда зэргээр хоёр мянга гаран килограмм һү -ха, хахад жэлээр урид юһэдэхи табан жэлэйнгээ даа-ие бэелүүлээ һэн.

Фермэдэнь партийна бүлэг бии болгогдонхой. Түрүү -шан коммунистка В. И. Корнева ударнидагшань юм. бүлэгэй гэшүүд малшадай дунда социалис мүрысөө -аар эмхидхэнэ, партиин XXV съездын материалнуу- тэдэндэ тайлбарилан ойлгуулна. Һайнаар, гоёор шэ-гдэһэн улаан булан бии. Үдэшэндөө эндээ сугларжа, -мнгээ ажал хэрэг тухай хөөрэлдэхэ һайхан заншал -уннстнуудай оролдолгоор мүндэлөө.

-энгын совхозой суута һаалишан, коммунистка, Со- Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина -хи табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл хоёр һарын -да дүүргээд, 1974 оной март сооһоо эхилжэ, арба табан жэлэй тоосоогоор ажаллана.

-нөө үедэ бүхы республикымнай колхоз, совхозуудай -ад зунай үедэ ехэ һү һаахын түлөө тэмсэжэ байна. -дээ хоорондоо үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө -рүүлэнхэй. Сэлэнгын совхозой суута һаалишан, ком-истка Д. Данзановагай ударидадаг Ехэ Сагаанай һү -иин фермэ аймагайнгаа һаалишадай дунда социалис -ысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Энэ фермын коллектив -й һаранuудта 1.200 килограмм һү үнеэн бүриһөө -, бүхыдөө жэлэй туршада 2.457 килограмм һү һаа -оциалис уялга абанхай.

-ргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Яруунын -ммунизм», Хяагтын «Дружба», Мухар-Шэбэрэй «Ро-. Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозуудай, Саяа- Аргадын, Хэжэнгын, Хамниин, Охин-Булагай совхо-ай болон бусад ажахынуудай һү һаалиин фермэ-тэ олон тоото коммунистнууд ажаллана, эдэнэр тү- зэргэдэ ходо ябана, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө арбада-абан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые амжалта-ар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр элсүүл-адана.

-ү һаалиин фермэ бүхэндэ малай ашаг шэмые сааша- дээшэлүүлхэ нөөсэ арга боломжонууд бии. Тиимэһээ -а һайнаар харууһалжа, һүниндөөшье бэлшээрндэ -жа, үдэр соо гурба дахин һааха һаа эхилээд, элдэб -о онол аргануудые хэрэглэн, урдаа табиһан зорилго -а бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

-ина фермэнүүдэй ажалшадай дунда эмхидхэлэй хү -эрп һайнаар ябуулагдаха зэргэтэй. Малшадай зуһа-уд холын бэлшээринүүдэй тэндэ, һуурин газарһаа -ү тээ байдаг. Тиимэһээ малшадые эдеэ хоолой, эд -ай зүйлнүүдээр хүсэд хүрэхөөр хангаха, шэнэ газе-урналнуудые ходо асаржа байха гээшэ тон шухала.

-ммунистын ёһо заншал хадаа хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, -л һаа, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые оролдохо, пар табиһан уг зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэ-рэг мүн. Энэ ёһо заншалдаа үнэн сэхэ байһанаа ма-республикын һү һаалиин фермэнүүдтэ хүдэлжэ бай-оммунистнууд шэн габьяата, габшагай ажалаараа бо- гэршэлнэ. Тиимэһээ мүнөө ябажа байһан халуун -а үндэр ехэ амжалта туйлажа, партиин XXV съез-шиидхэбэринүүдые сүм дүүргэхэ хэрэгтэ горитой ху-а оруулха байһаниинь найдамтай.

СОЦИАЛИЗМЫН ИЛАЛТА ТЭЭШЭ БАТА НАЙДАМТАЙГААР ДАБШАНА

МНРП-гэй XVII съезд нээгдэбэ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин XVII съезд июниин 14-дэ Арадай Ехэ хуралай заседанинуудай зал соо хүдэлмэреэ эхилбэ. Олон мянган хүнһөө бүридэһэн Монголой коммунистнуудые түлөөлһэн 800 гаран делегат тэрээндэ хабаадана.

Нүхэр Юмжагийн Цеденбал МНРП-гэй Центральна Комитедэй даалгабаряар партиин XVII съездые нээгээ. Съездын президиум болон хүтэлбэрилхы бусад органууд нэгэн дуугаар һунгагдана.

Коммунис, хүдэлмэришэнэй, социалис, арадай-революционно партинуудай, национально-сүлөөрэлгын ба демократическа хүдэлөөнүүдэй 60 шахуу делегаци, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци съездэ хабаадалсажа байна гээд түрүүлэгшээр һ у у һ а н МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц мэдээсэнэ.

Суглараагшад һууриһаа бодожо, нэрьемэ удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар КПСС-эй делегацие амаршалба. Ленинэй партиин, Соведүүдэй ороной хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд зал соогуур зэдэлнэ.

Зүблэхэ зүйл баталагдана. Делегадууд XVI болон XVII съезднүүдэй хоорондохи үе соо МНРП-гэй ЦК-гай тоосоое, Центральна шалгалтын комиссиин тоосооe зүбшэн хэлсэхэ. «МНР-эй арадай ажахы ба соёл культурые 1976 — 1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн документ баталан абаха, партиин хүтэлбэрилхы органуудые һунгаха байна.

Съездын делегадуудаар, айлшадаар халуунаар угтагдан, МНРП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Ю. Цеденбал «Монголой Арадай-революционно партиин съездэ МНРП-гэй Центральна Комитедэй тоосоон» гэһэн элидхэл хэбэ.

Манай партиин ээлжээтэ XVII съезд Монголой арадай революциин 55 жэлэй ойн урда тээхэнэ боложо байна. Энэ съезд, арадай революциин алдарта ой мэтэ, ороной хүгжэлтэ дабшалтын шухала шата болоно гэжэ Ю. Цеденбал хэлэбэ.

Хүдэлмэришэн ангиин, хамтадхагдаһан ажалшадай, арадай интеллигенциин габшагай, шэн габьяата ажалай ашаар МНР-эй арадай ажахы ба соёл культурые хүгжөөхэ түсэбтэ табадахи табан жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Социалис индустри ба экономикын бусад һалбаринууд саашадаа хүгжөөгдөө, хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлэгдээ, ажалшадай байдал нилээд һайжаруулагдаа. Түсэбтэ табан жэлэй үедэ, арадай социально-политическэ нэгэдэл улам бэхижүүлэгдээ, социалис ниитын харилсаан наринжуулан һайжаруулагдаа.

Социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар партиин программна зорилгонуудые бэелүүлгэдэ манай Эхэ орон урагшаа үшөө нэгэ ехэ алхам хэһэн байна. Энэ хадаа партиин политическэ ба эмхидхэлэй элдэб түхэлтэй ажал ябуулгын, бүхы арад зоной шэн габьяата ажалай гол дүн болоно. Энэнь партиин социально-экономическа политикын зүб байһые дахинаа харуулба.

Манай парти бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай болоод, XVII съездэдээ хүрэжэ ерээ. Марксизм-ленинизмын агуу ехэ тугта, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ байһаараа МНРП хүсэтэй түгэлдэр юм гэжэ бодото байдал батална.

Эдэ бүгэдэ 1976—1980 онуудта бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан шэнэ, улам орёо ехэ зорилгонуудые партиин урда, ороной урда табиха арга бидэнэртэ олгоһон байна.

МНР-эй гадаадын политикын ба уласхоорондын харилсаанай асуудалнуудаар партиин XVI съездын табиһан гол шухала зорилгонуудые бодото дээрэнь эдэбхитэйгээр, амжалтатайгаар бэелүүлгэ, манай гүрэнэй уласхоорондын байдалые саашадань бэхижүүлээ, дэлхэйн оршом соо тэрэнэй нэрэ хүндые улам дээшэлүүлээ, уласхоорондын хэрэгүүдтэ МНР-ые бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг болгоо, найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай гадаадын политическэ ажал ябуулгаяа тааруулан табидаг болгоо гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлбэ.

Советскэ Союз болон аха дүү бусад гүрэнүүдтэй хамтаараа ажаллан, социалис оронуудай нэгэдэл бэхижүүлгэдэ, революционно, империализмда эсэргүү хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ, уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые бүтэмжэтэй һайнаар шиидхэлгэдэ МНР хубитаяа оруулна.

Ю. Цеденбал КПСС-эй XXV съездын удха шанарта үндэр сэгнэлтэ үгөөд, энэ съезд социализмын илалта түгэлдэрөөр дабшалгын, дэлхэй дээрэхи хүгжэлтэнүүдтэ тэрэнэй нүлөөгэй улам бүри ургажа байлгын толотомо гэршэ жэшээ болоһон байна гэжэ хэлээ. Совет коммунистнуудай хуралдаанай түүхэтэ удха шанар юун бэ гэхэдэ, тэрэ совет обществын социально-экономическа хүгжэлтын асари ехэ программа зохёон хараалхаһаа гадна, коммунизм тээшэ Соведүүдэй ороной илалта түгэсөөр дабшалгын шэнэ шата нээгээ. Ленинскэ партиин съездын уласхоорондын асари ехэ удха шанарынь юун бэ гэхэдэ, тэрэ дэлхэйн революционно хүгжэлтэдэ, эб найрамдалай түлөө, эрхэ сүлөөгэй ба арадуудай бэеэ даадаһан байдалай түлөө, үнэн зүбэй болон социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлгэдэ шэнэ шата нээһэн байна.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд бүхы арадуудай ажабайдалай ашa туһада, ерээдүйдэ, хүн түрэлтэнэй эрилтэнүүдтэ харюусана. Эгээл иимэһээ КПСС-эй XXV съезд уласхоорондын оршон байдалда айхабтар ехэ удха шанартай бэшуу.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ табигдаһан эб найрамдалай түлөө тэмсэлые саашадань дэлгэрүүлхэ программа хадаа социализмын гадаадын политическэ үндэһэ һуури болоно гэжэ Монголой Арадай Республика, аха дүү социалис оронуудтал адли тоолоно.

СССР-тэй тогтоогдоһон хани барисаан, харилсаа холбоон МНР-тэ ехэ удха шанартай байна гэжэ

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

Монголой арадай революциин 55 жэлэй ойдо, Монголой Арадай-революционно партиин XVII съездын нээгдэлгэдэ зорюулагдаһан митинг июниин 14-дэ Москвадахи Войковой нэрэмжэтэ шэрэм шудхалгын заводто болобо.

Совет олониитын гүлөөлэгшэд тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, агууехэ Ленинээ, Монголой арадай революциин вождь Сүхэ-Баатарһаа эхитэй СССР-эй ба МНР-эй арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаан хэтэдээ бата бэхи, хэлбэришэгүй юм гэжэ тэмдэглэһэн байна. Энэ заншалта хани барисаае, совет-монгол харилсаа холбооe КПСС, МНРП нангинаар сахидаг юм. (ТАСС).

ФОТО РЕПОРТАЖ

ЗАВОДОЙ ЦЕХ СООО

Валентина Анфигеновна Тарабукина Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын заводой машинын кузовуудые хабсардаг цехтэ слесарь-хабсаргагшаар хүдэлнэ. Тус цехэй коллектив 1974 ондо кузовуудые хабсаржа эхилһэн юм. Үнгэрэгшэ жэлэй үйлэдбэриин түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээ. Эндэ бүтээгдэһэн кузовууд Эхэ оронойманай олон тоото област, хизаарнуудта, мүн хилын саанахи гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Цехэй коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Байгша ондо автомашиныи 3000 кузов хабсарха зорилго энэ коллектив урдаа табиһан байна. Тэрээ дүүргэхын тула цехэй коллектив бүхы шадалаараа оролдоно.

Тус цехтэ ажалша бэрхэ хүнүүд олон. Тэдэнэй тоодо Валентина Анфигеновна Тарабукина, Николай Яковлевич Корытов, Прасковья Демьяновна Тарабукина болон бусад оролсоно. Эдэнэр халаан бүринпгөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн, комсомолой гэшүүн В. А. Тарабукина, заһабарилагдаһан автомашинанууд.

Авторай фото.

Зунай бэлшээриин 100 үдэртэ — 100 килограмм

ХАБАЯА ХАРУУЛХАБДИ

Май һарын эсэстэ Нарһатын соёлой ордон соо аймагай мал адуулагшадай зүблөөн болоо һэн. Манай аймагтай мүрысэгшэ Захааминай аймагай, тэндэхи СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагшадай үүсхэлээр зунай сагта малай шэгнүүр ехээр нэмээхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа ехэхэн хөөрэлдөө үнгэргөө. Зунай бэлшээрие яажа һайнаар эмхидхэхэ, малаа түргөөр таргалуулха тухай олохон хүнүүд үгэ хэлээ. Зоотехник гээ һэн ха, нэгэ эхэнэр трибунада гаража, малшадай ээлжээтэ зорилго тухай хөөрэхэ зуураа, мал адуулагшадта хандажа: «Ингээд лэ таанаднай һүрэгүүдээ холын бэлшээри тээшэ туужа гарахатнай тээшэ. Зунай үе хадаа хэр угһаа нааша малшадай ажалай ашые харюулха, хямда сэнтэй продукци үйлэдбэрилхэ харюусалгата хаһа болоно. Тиин ажалайтнай нимэ һайхан хаһын эхилһэнтэй дашарамдуулан, таанадые амаршалнаб. Зунай гурбан һарын үнгэрхэдэ үндэр амжалтатай бусахыетнай хүсэнэб!»—гэжэ хэлэһэниинь илангаяа ухаандам элеэр һанагдана.

Арбаад хоногой саада тээ манай совхозой һубай малай гүүртэнүүд зуһаландаа гараа. Би даажа абаһан һүрэгөө холын бэлшээридэ абаашанхайб. Үбэлжөөнһөө 50 модоной зайда оршодог Үдэ голой саадахи Мүһэхэй гэжэ газарта байрланабди. Һамгантайгаа хоюулан 117 эмэ хашараг харууһалнабди

Һубай мал зунай бэлшээридэ гаргахаар эртээнһээ бэлэдхэл хэгдэһэн юм. Хабартаа эртүүр бэлшээриин хагдан болон һөөг бургааһан галдагдаа һэн. Уһа намагай гэдэхэһээ урид тэжээлэй дабһа болон бусад зүйлнүүдые зуһаландаа абаашаһан байгаабди. Мүн зунайнгаа нүүдэл гэрхэние тэндэ абаашажа табяабди.

Мүнөө бэлшээриин ногоон жэгдэрэн ургажа, малаймнай хүшэ тамир эли бодо заһаржа захалба гээшэ. Үнэхөөрөөл хоног бүхэн тон үнэтэй гэжэ хэнэйшье мэдэхээр, ажалаймнай халуун хаһа ерээд байна.

Үбһэ тэжээлээр дуталдажа, малай үбэлжэлгэ совхоздомнай тон бэрхэшээлтэйгээр үнгэрһэние хараадаа абан, хүхэ ногооной хүшые дүүрэн ашаглаха, үбэлдөө тураһан малайнтаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммаар нэмээхэ зорилго урдаа табинхайбди. Һанаһандаа хүрэхын тулада малайнгаа бэлшээрие бодомжотой зүбөөр эмхидхэхэ шухала. 1971 онһоо хойшо би гэр бүлөөрөө һубай үхэр харууһалжа, энэ талаар нилээд дүршэл шадабаритай болооб гээд хэлэжэ шадаха байнаб. Жэшээнь, нёдондо зундаа эрэ хашарагуудые Үдын голой эхиндэ харууһалхадаа, тус бүриинь шэгнүүрые 100 үдэртэ 110 килограмм нэмээжэ, олонхиинь эрхим зэргын тарганаар Шэтын мяханай комбинадта тушаагаабди. Харин энэ жэлдэ зуһаха Мүһэхэй гэжэ газаргахи бэлшээриин ногооной шэмэгүй һобхоншье һаань мал бүриингөө шэгнүүрые намар болотор адагынь 1 центнерээр нэмээхэ гэһэн социалис уялга абаабди.

Бэлшээриеэ һайнаар ашаглабал, эрхим дүн туйлаха арга боломжо бии юм. Зуһалангаймнай байраһаа зүг бүхэн тээшээ хэдэн модоной зайда нэмжыһэн бэлшээриеэ хубаарилан һэлгүүлжэ, һүрэгөө адуулжа эхилээбди. Түрүүшын хугасаада ногоониинь эртэ ургадаг наруули газарнуудта малаа гансашье үдэрынь бэшэ, мүн һүниндөөшье бэлшээнэбди. Хээрэ хүбшэ газарта зүн һаял ерэжэ, ногоон дан ехээр элбэгжээгүй тула малнай үдэрынь садатараа эдеэлжэ үрдихэгүйдөө болохо ха юм. Энээнһээ хойшо аяма халуунда һоно аляаһанай элбэгжэхэдэ, мал баһал үдэрынь хүсэд эдеэлэнгүйгөөр тиирэжэ үнжэхэеэ һанадаг. Тиимэһээ энэ үедэ һүниин бэлшээри гээшые һайнаар эмхидхэхэ шухала. Зуһалан шадарнай булаг, горхонууд олон, малнай хэзээдэшье уһаар таһалдахагүй. Тон шухала болохо дабһаяа һайнаар ашаглаха хэрэгтэй. Энээнэй тулада би тусхай хобоонууд соо дабһаяа хээд, бороо хурын үедэ дээрэһээнь хушаадхидагби. Тиигэжэ асарһан дабһамнай хайлажа газарта шэнгэжэ хосордоггүй, бүхэли зундаа малдамнай элбэг хүрэдэг юм. Гадна, һоно аляаһанай элбэгтэ бэлшээри шадар унай табидаг байнабди. Эдэ бүгэдые залхуурангүй хээд байбал, малаа ехээр таргалуулха гэһэн зорилгодоо хүрэгдэхэл ёһотой юм.

Элдин һайхан зунай хугасаада хүхэ ногооной шэмэтэйдэ малайнгаа хүшэ шадалые һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргаха, дүршэл шадабаряа харуулха хаһа сагнай эхилээд байна гээшэ.

П. ЖИГМИТОВ,
Яруунын аймагай Нарһатын совхозой мал адуулагша, республикын габьяата малшан.

Сошордомо дохёо!

ҮНЕЭД ЮУНДЭ ҺУБАЙРНАБ?

-бадахи табан жэлэй тү-ын жэлнээ тарган мяха, -иг һү ехээр абажа, гү- тушаaха эрилтэ ажа-дай фермэнүүдэй кол- бүхэндэ табигдана Тиин энэ зорилгоёо -лүүлхын тула һаа-гүүртэнүүдтэ ажалла-алишад, мал адуулаг-малаа олошоруулжа, шэмыень эрид дээшэ- түлөө гансашье , абтаһан тугалнуудаа харууһалха, бэлшээ-, мүн искусственна үнеэдээ, гунжануу- соонь үрэжүүлээд, -мень һайжаруулха. малай һубайралгатай -мсэхэ зэргэтэй. Юуб гунжа, үнеэдээ һу-лангүи тус бүхэнһөөнь абадаг ажахынууд ма-олошоруулха түсэбөө -гүй бэелүүлжэ, һү тушаaха даабаряа заа-үргэдэг заншалтай юм. амжалта туйладаг ажа- Мухар-Шэбэрэй аймагта захаһаа бии гээшэ. Жэшээлбэл, Суулгын, «Забайкалец» совхозууд энэ һарын эхинэй мэдээгээр гүрэндэ һү тушаaха хахад жэлэйнгээ түсэб 80—90 процентдэ хүргэжэ, аймаг дотороо эрхимлэжэ ябана. Тиин гэһээнь, «Одон» совхоз энэ хугасаа соо хараалагдаһан даабаряа арайхан гэжэ 76 процент бэелүүлээ. Ушарынь гэхэдэ, энэ ажахыда пүүлэй жэлнүүдтэ үнеэдынь, мүн гунжануудынь олоороо искусственна аргаар үрэжүүлэгдэдэггүй дээрэһээ захапаа һубайржа, һү һаалинь фермэ бүхэндэнь эрид доошолоо.

Дурсагдагша совхоз мүнөө 1.200 гаран үнеэтэй, тэрэнь гурбан фермэдэ хубаарилагданхай харууһалагдана. Энээнһээ гадна 2 жэлһээ дээшэ наһатай 255 гунжан баһал тусхай гүүртэ болгогдонхой адуулагдана. Фермын үнеэдые, мүн түрүүшынхиеэ тугаллаха гунжануудые үрэжүүлхэ һайн үүлтэрэй 5 бухатай байһанаа мүнөө оройдоол 3 бухатай үлөөд байна. Тэрэнэйнь нэгэниинь 1 классай үүлтэрэйшье һаа, мууаар харууһалагдаһан дээрэһээ бусад буханuудтаал адли хабһыень тооломоор турашанхаи. Энээнэй ушар шалтагаание элирүүлхэ хүсэлэнтэй совхозой мэргэжэлтэдһээ асуухадамнай, бухануудайнгаа яажа тураһан тухайнь хэлэхэһээ байха, мүнөө дээрээ хэды бухатай байһанаа һайн мэдэхэгүй байшоо.

Нёдондо энэ ажахы 800 үнеэ, гунжа искусственна аргаар үрэжүүлхэ түсэбтэй аад, оройдоол 568 үнеэ үрэжүүлһэн юм. Ингэжэ урид баталһан хэлсээнэйнгээ ёһоор эхэ малаа үрэжүүлнэгүй, 232 үнеэ, гунжа һубайруулһандаа, нилээд ехэ яла түлэһэн байна. Теэд байгша ондо үнгэрһэн жэлэйнгээ дутагдалһаа тобшолол хэжэ, үнеэ, гунжадаа искусственна аргаар үрэжүүлхэ пунктнуудаа һайнаар эмхидхэжэ, таһалгаряагүй хүдэлгөөгүйнь халагламаар.

Совхоздо фермэ бүхэндэнь гэхэ гү, али 3 пункт байгуулагдаха ёһотой байһан юм. Теэд шалган харахадамнай, мэргэжэлтэдэй хэлэһэнэй ёһоор, эмхидхэгдэһэн 2 пунктын оройдоол нэгэниинь нээгдэнхэй байба.

Степной һууриндахи фермэдэ эмхидхэгдэһэн пункт бэшэндээ орходоо таһалгаряагүй хүдэлдэгшье һаа, техник үрэжүүлэгшээр ажалладаг А. И. Мальцев үдэргэ хэды үнеэ үрэжүүлһэнээ тусхай дэбтэртэ тэмдэглэдэггүй байба. Ингэжэ наринаар бүридхэлэй хэгдэдэггүй дээрэһээ тугаллаһан олохон үнеэниинь саг соогоо үрэжүүлэгдэнгүй орхидошоно. Хоёрдохи пунктнь совхозой түб һуурин Хүсөөтэдэ нээгдэнхэй, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй нюдэн доро гэхээр. Теэд эндэ техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлмэрилдэг К. Ф. Санжиева харюусалгата уялгаяа дүүргэдэггүй, жэлэй эхинһээ хойшо нэгэшье үнеэ, гунжа искусственна аргаар үрэжүүлээгүй, бухануудаа һүрэг үнеэдтэйгээ хамта бэлшээдэг байба. Гэхэтэй хамта эдэ бухануудынь ямар үүлтэрэй, хэдыдэхи классайшье байһаниинь мэдэгдэнэгүй, үрэһэниинь үни шалгагдаагүй. Тиихэдэ тус фермын һүрэг үнеэд соо һула табигдаһан бухануудынь зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалагдахаһаа байха, ажахы соо үнеэ үрэжүүлхэ һайн үүлтэрэй буха гэжэ үгы байба. Мүнөө эндэ 40 гаран үнеэн тугаллахаһаа хойшо саг соогоо үрэжүүлэгдээгүй, болзорһоо үнгэршоо.

Удаадахи, Шэнэһэтын гүүртэдэ совхозой мэргэжэлтэд үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлхэ тухай һанаашархаашьегүй, шэнээр барингдажа байһан малайнгаа томо комплексын ашаглагдахые хүлеэжэ шалтаглан пункт нээгээгүй. Ингэжэ мүнөө хүрэтэрөө үнеэдынь зоотехническэ бүридхэлдэ оруулагдангүй, һүрэгтэ һула табигдаһан бухаар үрэжүүлэгдэнэ.

Үнеэ, тунжадаа саг соонь үрэжүүлжэ, зоотехническэ тоо бүридхэл, тэмдэглэл хэдэггүй дээрэһээ һаалишадынь хэды үнеэнэйнгээ, хэзээдэшье тугаллахые мэдэхэгүй, юрэл багсаамжална. Харюусалгата ажалдаа иимэ һалан һалирхайгаар хандажа байхадаа, «Одон» совхозой һаалишад малайнгаа тоо толгойе олошоруулжа, һү, мяха, ехээр абадаг болохо гү? Хай даа, үгыл хэбэртэй. Урдынхидаал адли үнеэдынь баһал олоор һубайржа, ажахыдань горитой гарза ушаруулхал байна. Тиимэһээ энэ дутагдалаа дары усадхахын тула һайн үүлтэрэй бухануудаа фермэ бүхэндэ гараангүй нэгэ газар байлгажа, һайнаар харууһалаад, үрэһыень искусственна аргаар үрэжүүлхэ пунктнуудта абаашадаг түрүү арга нэбтэрүүлхэ зэргэтэй. Теэд ойрын үдэрнүүдтэ «Одон» совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд урагшагүйдэһэн байдалаа заһахын тула зохихо хэмжээ абахань гү гэжэ хүлеэлтэй.

И. БОЧКАРЕВ,
үүлтэртэ малай республиканска предприятиин ахалагша зоотехник.
Мухар-Шэбэр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ТҮСЭБ

Партиин XXIV съездын абаһан социальна программа манай ороной ажалшадай коллективүүдэй горитой анхарал татаа, энэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Жэшээ болгон Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхозой дирекциин, партийна организациин энэ талаар ябуулһан хүдэлмэри хараад үзэе.

КПСС-эй XXIV съездын боложо дүүрэһэнэй һүүлдэ, тэндэ абтаһан шиидхэбэринүүдые наринаар шэнжэлһэнэй удаа леспромхозой социальна хүгжэлтын табан жэлэй түсэб зохёогдоһон юм. Тиигэжэ энэ түсэбэй ёһоор тон ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Иимэ түсэб юугээрэе пайн байгааб? Нэн түрүүн коллективэй социальна хүгжэлтын саашанхи зам тодоруулагдаа. Энээнэй ашаар энэ хүдэлмэри гуримтайгаар, гол шэглэлтэйгээр ябуулагдапан байна. Гадна предприятиингаа арга боломжонуудые хараадаа абажа, хэгдэжэ боломоор хэмжээ ябуулгануудые бүхы талаһаань эли тодоор, заабол дүүргэгдэхэ үндэһэ һууритайгаар зохёон табиһанай ашаар түсэб гол түлэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ.

Түсэб соо хараалагдаһан зорилгонууд коллективэй гэшүүн бүхэндэ мэдээжэ болгогдоһон юм. Тиимэпээ хүн бүхэн энэ хэрэгтэ хабаатан, дүүргэлтынь түлөө харюусалгатай байһанаа хүсэд һайнаар ойлгожо, шадал зэргын хубитые оруулхые яһала оролдоо гээшэ.

Түбхын түрүүндэ үйлэдбэриин хэдэн шухала асуудалнууд шиидхэгдээ һэн. Бэлэдхэһэн модоёо комплекснор болбосоруулдаг болохын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Модоной технологическа зомгоол гаргаха түхеэрэлгэ тодхогдоһон байха юм. Тиигэжэ модо болбосоруулгын үлэгдэлнүүд миин хаягдахаяа болижо, предприяти нэмэлтэ олзо оруулдаг болоо һэн. Гадна доодо складуудта полуавтомат хэдэн лини табигдажа, гараар хэгдэдэг хүдэлмэри үгы шахуу болгогдоһон байна. Жэл соо 20 мянган дүрбэлжэн метр ханын арболитова панельнүүдые гаргаха завод баригдажа ашаглалгада тушаагдаа. Энээнэй ашаар байрын гэрнүүдые болон бусад объектнүүдые бүри олоор бариха арга боломжо бии болгогдоо. Жэшээлхэдэ, 5620 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд юһэдэхи табан жэлэй турша соо баригдажа, леспромхозой олон хүдэлмэришэд һайн байратай болоһон байна.

Юһэдэхи табан жэл соо леспромхоз техническэ талаһаа хүсэд һайнаар зэбсэглээ. «Камаз», «Краз» түхэлэй модо шэрэдэг 44 автомобиль, ТТ-4 түхэлэй модо талладаг хүсэ ехэтэй тракторнууд, «Урал» түхэлэй электрическэ хюрөөнүүд болон бусад шэнэ техникэ предприятида үгтөө юм. Тиигэжэ модо бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ ажалай бүтээсые дунда зэргээр 15 процентээр дээшэлүүлхэ арга боломжо олдоо. Гадна хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэдэнь тааруу зохид эрхэ байдал тогтоохо хэрэг эли бодо һайжарһан байна.

Иимэ шэнэ оньһон техникые хүсэдөөр, ашаа үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тулада хүдэлмэришэдэйнгөө юрэнхы эрдэм мэдэсые, техническэ дадал шадабарине, мэргэжэлыень эрид дээшэлүүлхэ зорилготой байһанаа леспромхозой партийна организаци һайн ойлгожо байгаа. Тиимэһээ энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулһан байха юм.

Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо мэргэжэл шадабаряараа түгэс һайн бэлэдхэлтэй 569 хүдэлмэришэд бэлдэгдээ. Үшөө 100 гаран хүн хоёрдохи мэргэжэлээ шудалаа, 286 хүдэлмэришэд (эдэнэрэй 48-ниинь инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд) үйлэдбэриин-техническэ элдэб курсануудта һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Гадна үшөө 59 хүн институдуудта, 52 хүн техникум болон училищинуудта заочноор ном үзэнэ. Эдэнэрэй 20-ниинь предприятиингаа зууршалгаар һуража байна. Хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулинуудта дунда эрдэмгүй бүхы залуу хүбүүд, басагад һурадаг болонхой.

Хүдэлмэришэдэй ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал тогтоохо, ажал дээрэо усалда орохо ушарнуудые үсөөн болгохо асуудалнууд парткомой онсо анхарал доро ходо байдаг һэн. Заседанинууд дээрэнь эдэ асуудалнууд хирэ-хирэ болоод лэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо хэмжээ ябуулганууд баталагдан абтаад, саг соогоо бэелүүлэгдэдэг байгаа. Энэ хүдэлмэриин үрэ дүн ехэ һайн байгаа.

Ажалай сагые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй һайн һуудал байдал ехэ нүлөө үзүүлдэг байна. Өөртөө ашатай, тупатайгаар амараад, сүлөө сагаа зүбөөр хэрэглээд, хүдэлмэридөө гараһан хүн бүтээсэ ехэтэйгээр, һайнаар ажалладаг гэжэ мэдээжэ ааб даа. Тиимэһээ энэ талаар баһал горитой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ юм.

Юһэдэхи табан жэлэй турша соо хэдэн шэнэ столовонууд, модо бэлэдхэдэг пунктнуудта 18 котлопункт нээгдээ, хүдөөгэй 6 клуб баригдажа ашаглалгада тушаагдаа. Гадна спортивна талмайнууд бии болгогдоо, олон хүдэлмэришэд һаруул, сэлмэг байранууд соо байдаг болоо. Иигэжэ нийтэ-политическэ, соёл культурын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр, бүри һайнаар ябуулха арга боломжо олгогдоһон байха юм.

Жэшээлхэдэ, шэнээр баригдаһан клубууд энэ хүдэлмэриин ёһотой түбүүд болоһон байна. Һарын, кварталай, жэлэй түсэбүүдэй ёһоор хүдэлмэринь ябуулагдана. Ажалшад сүлөө сагаа клуб соо үнгэргэхэ ехэ дуратай болонхой. Тиимэһээ эндэ хүдэлхэ кадрнуудаа бүри наринаар шэлэн оложо, зүбөөр хубаарилан табиха, ажалыень саашадань һайжаруулха талаар мүнөө ехэ юумэн хэгдэхэ.

Социальна хүгжэлтын түсэб... Энээнэй удха шанар тон ехэ. Энэ ойлгосо үргэн, олон ондоо асуудалнуудые шиидхэхэ хараа шэглэлгэй. Энэ түсэбэй ёһоор Шулуутайн леспромхоз өөрын хангалгын ажахытай болохо ёһотой һэн. Тиимэһээ энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Жэл соо 1 мянган гахай шахан таргалуулха оньһожоруулагдамал комплекс ашаглалгада тушаагдаба. 100 тонно элдэб продукт хадагалха холодильник, 120 тонно овощ хадагалха склад баригдаа. Гадна искусственна сөөрэм бии болгогдобо. Хоёр жэл болоходо эндэһээ загаһа барихада болоно. Мүнөө тэдэниие үсхэбэрилхэ хүдэлмэри эхилэнхэй.

Предприятиин хангалгын ажахы үнгэрһэн табан жэл соо хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, леспромхозоингоо хүүгэдэй эмхи зургаануудые шэнэ овощоор, мяхаар, һүөөр дүүрэн хангадаг болоод байна.

Энэ ажахын мэдэлдэ 300 гаран гектар хахалагдаһан газар, 92 гектар сабшалан, бэлшээри бии. Эндэһээ 1975 ондо 134 тонно ороопон, 102 тонно зелёнко хуряагдаа һэн. Гадна 774 центнер гахайн мяхан, 268 центнер пүн абтаһан байна. Саашадаа хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо дүүрэн арга боломжотой.

Юһэдэхи табан жэлэйнгээ социальна хүгжэлтын түсэбые Шулуутайн леспромхозой коллектив гол түлэб амжалтатайгаар бэелүүлээ гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Хараад үзэхэдэ, энэ хэмжээ ябуулгын һайн нүлөөн тон ехэ байна. Нэгэ жэшээ дурдалтай хаш. 1974 ондо кадрнуудай һэлгэсэ 17 процент байһан һаа, нёдондо 9,9 процент болотороо доошолһон байха юм. Харин ажалай сагые хиидэ хаялга юһэн процентээр хоробо. Эдэ хадаа предприятиин дирекциин, парткомой юһэдэхи табан жэл соо ябуулһан, бэелүүлһэн социальна ехэ программын удха шанарые, нүлөөень бодотоор гэршэлнэ.

Тус леспромхоз мүнөө продукци худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб 102 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 109 процент дүүргэбэ.

Предприятиин социальна хүгжэлтын арбадахи табан жэлэй түсэб табигданхай. Тэрэниие бэелүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Энэ хугасаа соо хамта дээрээ 150 үхибүүдэй байха 2 саад-ясли, 500 хүниие багтааха соёлой нэгэ байшан, стадионууд баригдаха болоно. Гадна байрын гэрнүүд бүри хурдан түргэнөөр бодхоогдохоор хараалагдана. Мүн бусадшье шэглэлнүүдээр ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

Манай һанахада, энэ түсэб дүүргэхэ дүүрэн арга боломжо бии. Тиимэһээ Шулуутайн леспромхозой коллектив һанаһандаа хүрэхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаха эрмэлзэлтэй.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Юһэдэхи табан жэлэй ... сэбүүдые холо урид... дүүргэһэн Бадма Ухин... арбадахи табан жэлэй түр... шын үдэрнүүдһээ эхи... ажалай үндэр бүтээсэтэй... хүдэлжэ байна. Энэ ... түрүүшын табан һарын д... гүүдээр тэрэ ... нэй товари... дохи ферм... коллектив до... роо 2-дохи һуурида га... һан байха юм. Мүнөө ... бэрхэ һаалишан Бадма У... нович Карасун гэжэ газ... та, зунай бэлшээридэ ... бүриһөө ехэ һү абаха г... оролдожо байна.

Бэрхэ һаалишан

Баргажанай аймагай Уланай колхозой Бадма Ухинович Арсалановай нэрэ нютаг голойнгоо зоной дунда мэдээжэ юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайпай ветеран Бадма Ухинович хорин табан жэлэй турша соо һаалишанаар ажаллажа байна. Тэрэ жэл бүхэндэ ехэ һү абадаг суутай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай аймагай Уланай колхозой түрүү һаалишадай ... Б. У. Арсаланов.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

ЗУН—ЕХЭ ҺҮНЭЙ ХАҺА

САГААН ЭДЕЭН САЛГИДАХАЛ

«Прибайкальский» совхозой Покровско һаалиин фермын коллектив Захаамнинай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшадай үүсхэлые зүбшэн хэлсэд, урид абаһан социалис уялгануудтаа хубилалтануудые оруулха гэжэ шиидэбэ. Эндэхи һаалишад налгай һайхан нажарай үеые зохид һайнаар хэрэглэжэ, ехэ һаамай түлөө мүрысөө аймаг дотороо дэлгэрүүлбэ.

Малай үбэлжэлгын хэды бэрхэшээлтэй үнгэрбэшье, тус фермын һаалишад октябрь—май һаранuудта абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Эндэ ажалладаг Ленинэй ордено һаалишад Н. Н. Молокова, Н. М. Токмакова болон К. Ф. Семенова гэгшэд үбэлжэлгын үедэ абаһан уялгануудаа үлүүлжэ, үнеэн бүриһөө тус тустаа 1000 гаран килограмм һү һааһан байна.

Покровско фермын һаалишад, мал адуулагшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын 5 һара соо урагшатай һайнаар ажаллажа гараба. Жэшээлэн хэлэбэл, энэ үе соо һү һааха түсэбынь 109,5 процент, гүрэндэ тушааха даабаринь — 134 процент дүүргэгдэһэн байна. Абтапан тугалнуудынь гарзагүй, бүхы малынь тобир тарган.

Үбэлжэлгын үедэ түйлаһан амжалтануудаа, мүн фермынгээ коллективэй арга боломжонуудые һайнаар тоолоно үзэөд, Покровскын һаалишад зунай үедэ үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү абахаар шиидэһэн байна. Жэл соо үнеэн бүриһөө тугал түлжүүлхэ гэһэн пункт тэдэнэй уялга соо бии. Эдэнэр жэл соо 1760 центнер һү һаажа, 1580 центнерыень гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Тиихэдэ бүхы һүеэ нэгэдэхи, хоёрдохи сортоор тушааха гэжэ шиидээ. Гүрэндэ һү худалдаха жэлэй даабариие фермын коллектив декабриин 15-да дүүргэхэ зорилготой.

Шэнэ социалис уялгануудаа фермын коллектив эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэпэн юм. Жэшээнь, һаалишан К. Ф. Семенова зунай үедэ үнеэнһээ 1100 килограмм һү абахаб гэжэ суглаан дээрэ хэлээ. Нүхэдынь һанамжаяа хэлэжэ, багашаг хубилалта оруулаа. Ушарынь юуб гэбэл, нүхэр Семеновагай олонхи үнеэд март-апрель һаранuудта туғаллаһан байгаа. Тиимэһээ зундаа һү бүри ехээр һааха аргатай байгаа бшуу. Тиигээд К. Ф. Семенова нүхэдэйнгээ хэлэһэниие зүбөөр ойлгожо, зунай һаранuудта үнеэн бүриһөө 1150 килограмм һү абахаар шиидэһэн байна. Товшохоноор хэлэбэл, шэнэ уялгануудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ һаалишан бүхэн һанамжа дурадхалаа оруулжа, арга боломжодоо таарама уялгануудые баталан абаа.

Покровско фермэдэ эбтэй эетэй коллектив хүдэлдэг юм. Эндэхи һаалишадай олонхинь 15—20 жэл хүдэлжэ, ажалай баян дүршэлтэй болонхой. Жэшээлэн хэлэбэл, Н. Н. Молокова, Н. М. Токмакова, В. Ф. Молокова гэгшэд ажалдаа эрхим дүнгүүдые түйлажа, совхоз болон аймаг дотороо суурхадаг.

Фермэдэ залуушуул олон. Тэдэнэй ажалда аха нүхэдынь ехэ туһа хүргэнэ, һаалишанай ажалай нюусатай танилсуулна. Комсомол басаган Светлана Баташовагай ажалда дүршэлтэй һаалишан А. И. Калинина туһалдаг болонхой. Тиихэдэ Клара Ильинае В. Ф. Молокова шефтээ абаһан юм. Тиимэһээ бэе бэедээ туһалалсан хүдэлхэ ушар фермын коллективэй заншал болонхой.

Мал адуулагшад Н. В. Курдюков, В. М. Ильин, И. А. Белоусов гэгшэдэй оролдосотой ажалые тэмдэглэнгүй орхижо болохогүй. Үбэлжэлгын үедэ тэдэнэр малай тэжээл зээлсэдэг байгаа. Мүнөө үнеэдэй бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулна.

Энэ фермэдэ бэлшээриин газар бага юм. Тиимэһээ багашаг гурбан участогта ногоон таригдаа. Тэдэ участогуудта малаа ээлжээгээр оруулжа, адуулха зорилготой. Мүн 6 гектар талмайда куузику таригданхай.

«Прибайкальский» совхозой һаалишадай дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Покровскын һаалишад совхозойнгоо Ильинскэ фермын, мүн «Зырянский» совхозой Ангырска фермын коллективүүдтэй мүрысөөнэй договор батална байна. Тиихэдэ һаалишад хоорондоо мүрысэнэ.

Покровско фермын улаан буланда ороходо, хүнэй анхарал татамаар юумэн олон байдаг. Жэшээлэн, «Хэн мүнөөдэр түрүүлнэб?» гэһэн стенд хараад үзэе. Һаалишадай үдэр бүриин ажалай дүнгүүд гаргагдажа, тэрэ самбарта бэшэгдэнэ. Тиихэдэ социалис мүрысөөнэй гүрим, тэрэнэй һара бүриин дүнгүүдые харуулһан самбарнууд, фермын коллективэй, мүн һаалишан бүхэнэй уялганууд хүнэй анхарал татамаар газарта харагдажа байха.

— Хүндэпэт лэ социалис уялгануудые абаабди. Тэд ажалаа һайнаар эмхидхээд, эбтэйгээр хүдэлбэл, хэлэһэнээ хүсэлдүүлхэ аргатайбди, — гэжэ ахалагша һаалишан Н. М. Токмакова хөөрэнэ.

П. ГРИГОРЬЕВ,
аймагай газетын редакторай орлогшо.
Прибайкалиин аймаг.

ФОТО РЕПОРТАЖ

БЭЛШЭЭРИ ДЭЭРЭ

Намжаа дулаан нажарай эхин һара — июниин гараха да наранай элшэ улам хурсадажа, түрүүшын бороогон һүүлээр бэлшээриин ногоон хараа байса һайжарба. Ажахы дотороо эгээл түрүүлэн зуһаландаа нүүжэ ерэһэн Иван Алексеевич Киршинэй даадаг бурууншуудай гүүргэдэ ажалладаг малшад энэ үедэ ехэл баяртай. Энэншье гайхалгүй. Хонхосог шииг-тэй газарай ногоон нилээд үндэрөөр ургажа, үбэлдөө тэжээлээр дуталдажа, арай хан ондо ороһон һүрэг бурууннуудынь садажа захалаа.

Энэ гүүртэдэ бүхыдөө 180 гаран буруу адуулагдана. Зуһалангайнь байра һайнаар заһабарилагдажа түхеэрэгдэһэн, хура бороогой, аадар мүндэрэй ороходо, бурууннуудай байха томо һарабша шэнээр баригданхай. Мүн зундаа малай эдихэ дабһан, нэмэлтэ тэжээл болгогдон үгтэхэ талха тарянай зүкл эндэ асарганхай, зохидоор хадагалагдана. Эдэ бүгэдөө үхэршэд тусхай хобоо хобто соо хэжэ эдюулнэ.

Нүүрые сүүдхын 700—800 граммаар нэмээгшэдэн нэгэн болохо бэрхэ малшан Валерий Поповкин. Мүнөө гэрэ абаһан уялгаяа сүм дүүргэжэ, зунай бэлшээриин үедэ хашарагуудаа һанса таргалуулхын тула малаа зоотехническэ заабариин ёһоор бэлшээнэ. 2. Бурууннууд бэлшээри дээрэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Нёдондо жэлдэ бурууннуудаа үхэл гарзада оруулангүй адуулжа, зунай бэлшээриин үедэ буруу бүхэнэйнгөө шэг-

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАП фототекст.

ХОНИН ҺҮРЭГЫЕ АШАГ ЕХЭТЭЙГЭЭР ҮСХЭБЭРИЛХЭ

Һүүлэй табан жэл соо орон доторнай хонид болон ямаадай тоо толгой 11 миллионоор олошоржо, бүхыдөө 147 миллиондо хүргэгдөө. Харин гүрэндэ нооһо тушаалга 441 мянган тонно байһан аад, 511 мянган тонно болонхой.

Гол түлэб нооһо абахын түлөө хонин һүрэг үсхэбэрилэгдэдэг гээшэ. Ороноймнай айхабтар ехэ хубида жэлэй дундуур температурын доогуур байдаг хадань дулаан хубсаһа ехээр оёхо хэрэгтэй. Мүнөөшье—хэмэл болон синтетическэ утаһа үйлэдбэрилгын жэл бүри үргэдхэгдэжэ байһан үедэ хониной нооһо хэрэглэлгэ таһалгаряагүй дээшэлнэ бшуу. СССР нооһон утаһаар бүд нэхэлгээр дэлхэйдэ дээрэ түрүү һуури эзэлнэ. Нэхэмэл хубсаһа, хибэс, һэеы зүйлнүүдые гаргалгада нооһон тон шухала түүхэй эд байһаар. Хүүгэдэй нэхэмэл хубсаһа оёлгодо тэрэниие юугээршье һэлгэхын аргагүй.

Гадна, хойто зүгэй районууд болон Сибирьтэ һалхи шуурган, янгинама хүйтэн болодог. Тиимэһээ эндэ хониной арһаар оёгдоһон элдэб янзын дэгэлнүүд дулаан, тон шухала хэрэгтэй хубсаһан болоноха юм.

Орон дотор мяха үйлэдбэрилгын нийтэ хэмжээндэ хониной мяхан 10—12 процентнь болоно. Национальна заншалта элдэб эдеэ хоол хониной мяхаар бэлдэдэг Дунда Азиин республиканууд болон Казахстанда эдеэ хоолой рационой 40, тэрээнһээ дээшэ процентнь хониной мяхаар бүйлүүлагдадаг гээшэ.

Хонидой тоо толгой олошоруулхаһаа гадна, тэдэнэй үүлтэр һайжаруулагдана, ашаг үрэ дээшэлүүлэгдэнэ. Манай орон дотор гол түлэб шэрүүн нооһотой хонид үсхэбэрилэгдэдэг һэн. Совет засагай үедэ меринос, кроссбреднэ үүлтэртэй хонин һүрэг үсхэбэрилэгдэдэг болонхой.

Бүд нэхэлгын промышленностьда шухала удха шанартай нэгэн адли нарин нооһотой хонин һүрэг ороной элдэб зононуудта бии болгогдоно. Һүүлэй арбаад жэл соо меринос ба кроссбреднэ үүлтэрэй хонидой нооһо гүрэндэ тушаалга нэгэ хахад дахин дээшэлээ. Мүнөө бүхы хонидой гурбанай хоёр хуби нарин нооһотой, 10-аад процентнь нарибтар нооһотой, дүрбэнэйнь нэгэ хуби жэгдэ бэшэ (хибэсэй) нооһотой байна.

Аша үрэтэй 50 ондоо үүлтэрэй хонид Советскэ Союзда бии юм.

Жэшээнь, таарув зохид эрхэ байдалтай Ставрополиин хизаарта ашаг үрэ ехэтэй ставропольска, кавказска, совет меринос үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Тэдэнэй хонин бүр... 7—8 килограмм н... хайшалагдадаг, зуун ... хонин бүриһөө 130—... хурьган абтадаг юм. ...рай ажахынууд 6 мил... һоо дээшэ хони үсх...нэ.

Зуун градус хүрэтэр ... хуу хубилжа байдаг т...ратуратай Шэтын облас... сагай уларилда тааралһан ... рин нооһотой хонидой ... нэ үүлтэрые эрдэмтэд ... болгоо. Забайкальска ү... рэй хонид ашаг үрэ...тэй, дүшэн градус хүйт...шье ядамаггүн тэсэдэг, ... хэреэн жэл бэлш... үбэлдөө саһан дороһоо ...да оложо эдидэг. ... Шэтын областиин хон... тоо толгой 4,4 милли... хүрэнхэй, харин нооһо... орон доторнай эгээл ... юм.

Хонин һүрэгэйнгөө ... нарин нооһотой хони... гоо тоогоор союзна ... бликанууд сооһоо Ка... стан хоёрдохи һуури ... син Федерациин удаа) ... нэ. 34 миллион хон... 60-аад процентнь нарин ... һотой. Гүрэндэ тушаа...һан бүхы нооһоной д... нэй нэгэ хуби эндэхи ... һон болоно. Һаяын жэлн...тэ хонин һүрэгөө 50 ми... ондо хүргэхэ гэһэн ... Казахстанай урда табн...хай.

Оронoймнай олонхи ... онуудта сагай уларилан ... мэрүүн хүйтэн байд... дань хонидые түхэреэн ... соо бэлшээхын аргагүй. ...мэһээ тэдэниие байра ... байлгажа, үбэлдөө ... хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ ... рэгтэй. Иимэ байдалда ... дукци үйлэдбэрилгэ ... руулхын тула тусхай ... лэлтэй фермэнүүдые ... хидхэхэ шухала. ... цини единицэ бүхэндэ ... лай гаргаша нилээд д... луулха аргатай үй... риие үргэлжэдэнь он... руулдаг технологи ... мянган эхэ хонидой ... нүүдтэ хэрэглэгдэнэ.

Нооһо болон хониной ... ха промышленна ний... гаар үйлэдбэрилхын ... үүлтэр һайжаруулгын ... хай шэглэл хэрэгтэй. ... нүүрэйнгээ, ашаг үрэ... нооһоноингоо шанар... лаар адлирхуу хонин ... гүүдые эмхидхэн байгуу... шухала.

Арбадахи табан ж... орон дотор хонидой тоо ... гон саашадань олошор... хаар хараалагдана. ... үүлтэр һайжаруулгын ... хай шэглэлтэй хүдэлм... тэй таараалдуулан, хони ... хэбэрилгые саашадань ... гөөр хүгжөөхэ болоно.

Николай ВАСИЛЬЕВ,
СССР-эн Хүдөө ажах... министерствын хони... үсхэбэрилхэ талаар ... ахамад мэргэжэл...
(АПН).

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ГАЗАРАЙ ХҮРЬҺЫЕ ЯАЖА ХАМГААЛХАБ?

Газарта эзэн бусаар хандадаг, техникэ болон үтэгжүүлгэнүүдые муугаар хэрэглэдэг ушарнуудай үшөө тохёолдодог байһыень бидэнэр обёоронгүй байха ёһогүйбди гэжэ партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо нүхэр Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглээ бэлэй. Ушарынь хадаа газар гээшэмнай бүгэдэ арадай гол баялиг мүн. Газарайнгаа үрэжэлтэ хүрьһые һалхинда үлеэлгэжэ, уһанда урадхуулжа муудхаабал, дахяад үрэжэлтэй болгохонь нилээд хүшэр, горитой гаргаша хэрэгтэй. Эгээл тиимэһээ парти, гүрэн түрэмнай газарай үрэжэл һайжаруулха, уһа, һалхинһаа муудалгатай тэмсэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна гээшэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэхэ, уһанһаа нуралгатай тэмсэхэ хүдэлмэриин үргэноор ябуулагдадаг болоошье һаа, үрэжэлтэ газарай элһэндэ дарагдахань улам һужаржа байна. Жэшээлбэл, 1963 ондо республикымнай бүхы тарилгын газарай 20 процентнь һалхинда үлеэлгэжэ муудадаг байбал, мүнөө 567 мянган гектар гэхэ гү, али алар 58 процентдэ хүрөө. Гадна бэлшээриин, сабшалангай газарай хүрьһэн һалхинда үлеэлгэжэ, уһанда орожо муудахань баһал һужэрэнхэй. Мүнөө республика доторнай 700 мянга шахуу гектарта элһээр хушагдаһан тала хабтанжа, жэл бүри үргэдэжэ байна. Илангаяа Хориин аймагта элһэндэ дарагдажа байһан газар ехэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэһээ газарай үрэжэлтэ хүрьһэ һалхи ба уһанһаа аршалан хамгаалха гээшэ мүнөө үедэ гол шухала зорилго байһан зандаа.

Манай республикын харьяата газар дайда диилэнхи дээ гүбээтэнги, хадын маклаҙ, ташалангаар нэмжыпэн тула хүрьһэнэйнь дабхасаа адли бэшэ байдаг. Тиимэһээ илангаяа тарилгын газар һалхинда үлеэлгэжэ гү, али уһанда угаагдажа, хүрьһэниинь бэлэхэнээр нурана гээшэ.

Байгаалиин энэ гай тодхор зайсуулхын тула ажахы бүхэнэй механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд хүрьһэнэй уһа, һалхинһаа нуража эбдэрэлгэтэй тэмсэхэ хүдэлмэреэ нэгэ адляар бэшэ, харин отделени, бригада, звенонуудай тарилгын газарые хараада абан, ажалаа ябуулха зэргэтэй.

Уһа, һалхинда гол түлэб хүнгэн хүрьһэтэй, үрэжэл багатай, мүн түргөөр гандадаг газар абаһаар лэ нурадаг гээшэ. Тэд мүнөө энэ гай тодхор зайсуулха хүдэлмэри ябуулхадаа, нютагайнгаа байгаалиин эрхэ байдалые хараадаа абангүй, газараа элдүүрилжэ, ехэ хохидолдо орогдоно.

Секундын 3,5—5,7 метр хүсэтэйгөөр һалхинай үлеэхэдэ, газарай хүрьһэн муудажа захалдаг юм. Удаань бүри шангадажа шуургалхадань, хүрьһэнэй үрэжэл шобто үлеэгдэшэдэг байна. Тиимэһээ хүрьһэнэй һалхинда үлеэгдэжэ муудалгатай тэмсэхын тула газарайнгаа хүрьһэ бэхижүүлхэ зорилго ажахы бүхэнэй мэргэжэлтэдэй урда табигдана.

Шанга һалхинда илангаяа тарилгын газарай ехээр үлеэгдэжэ, тооһо шоройн айхабтараар үрхирүүлэгдэхэгүйн тула тарилгаяа һужаартуулан хэхэдэ тустай байдаг. Юуб гэхэдэ, хүнгэн хүрьһэтэй газарта 50—60 метр үргэнтэйгөөр һужаартуулан тарилга хэхэдэ. Баһал өды зэргын үргэнтэй газар хажуудань хахалагдаагүй үлэиэ гэхэ гү, али хоорондонь һэлгэнэ бшуу.

Хоёрдохёор, хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ, уһанда угаагдан муудалгатай тэмсэхэ, гай тодхорыень зайсуулха гэбэл, газар тарялан эрхилхэ хүдэлмэрэе эрид һайжаруулха болгодоно. Тиихэдээ нэн түрүүлэн газарайнгаа хүрьһэнэй бүридэл хараадаа абажа элдүүрилхэ, тарилга хэхэ, үтэгжүүлхэдэ һайн байдаг гээшэ.

Һалхинда үлеэлгэжэ муудадаг хүрьһэтэй газар дүрбэн бүлэг болгогдон хуваарилагдадаг. Иимэ газарай үрэжэл һайжаруулхын тула агротехническэ, мелиоративна элдэб олон хүдэлмэри ябуулха болоно.

Багаар үлеэлгэдэг газараа агротехническэ заабариин ёһоор хүрьһыень урбуулангүй элдүүрилээд, богони болзорто тарилга хэхэдэ зохид байдаг. Харин дундуур үлеэлгэдэг гэхэ гү, али хоёрдохи бүлэгтэ ородог газарта баһал иигэжэ элдүүрилхэһээ гадна, һужаартуулан тарихада һайн байха. Тиихэдээ таригдаһан һужаагуудай хоорондохи газарые баһал элдүүрилээд, олон жэлэй ногоо, донник тарихада ашагтай байдаг.

Гадна ехээр үлеэлгэдэг гурбадахи бүлэгэй газарта хүрьһэ хамгаалха севооборот хэрэглэхэһээ гадна, бүхы түрүү онол арга комплекснoор нэбтэрүүлхэ, олон жэлэй ногоо ехээр тариха. Илангаяа һалхинда шангаар үлеэлгэдэг ташалангай газар зүлгэлхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ дүрбэдэхи бүлэгтэ ородог, бүри шангаар үлеэлгэдэг газарта тарилгыень болюулжа, зүлгэ ногоо ургуулха гү, али нэлэнхыдэнь модо тариха ёһотой. Тэрэгүй һаа иимэ полиин хүрьһэн дам саашадаа улам муудажа, бүри үргэдэжэ магадгүй юм.

Жэлдээ 250—300 миллиметрһээ ехэ бэшэ шииг нойтоной ородог манай республикада бүхы тарилгынгаа дүрбэнэй нэгэ хубиин зэргэ сэбэр паартай байбал, хэды ган гасуурай болоошье һаа, тогтууритай ургаса хуряамаар байһыень урда жэлнүүдэй дүй дүршэл элишэлнэ. Жэшээлбэл, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат В. И. Осиповой Хориин аймагай Анаагай совхоздо ажаллахадаа, хэһэн туршалга, шэнжэлгыень зэргэсүүлэн харахада, 8 жэлэй туршада сэбэр паар дээрэ таригдаһан шэниисэ гектарай 11,5 центнер ургаса, кукурузын һүүлээр—9,2, горохой удаа —7,7, шэниисын таригдаһанай һүүлээр 5,1 центнер ургаса үгэһэн байна. Иигээд ерэхэлээрээ, шэниисын таригдаһан поли дээрэ хойто жэлынь дахяад шэниисэ тарихада аша үрэгүй, ургасань хоёр дахин шахуу доошолно. Мүн нимэрхүү дүн Үдын совхоздо хэгдэһэн туршалга харуулаа. Ган гасуурта ородог эндэхи тарялада гурбан политой (паар—шэниисэ—зелёнко), дүрбэн политой (паар—шэниисэ—обёос—зеленко) севооборонуудые хэрэглэхэдэ тогтууритай ургаса абтахаар.

Ороoһото ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар сэбэр паарай ехэ ашаг үрэтэйшье һаа, хахалагдаһан иимэ газарай хүрьһэн һалхинда ехээр үлеэлгэжэ, үрэжэлынь түргэн муудадаг байна. Ушар иимэһээ, сэбэр паар болгогдоходоо, олон дахин дисктэн, мүн юрыншье борнойгоор борнойлогдожо, хүрьһэниинь һэбхирүүлэгдэнэ. Гадна хүрьһыень урбуулангүй элдүүрилэгдэһэн паарай үрэжэл баһал һалхинда үлеэлгэжэ муудажа магадгүй. Ган гасуур жэлдэ хуряалгын һүүлээр тарянай узуур полидо багаар үлэһэн мүртөө малда гэшхүүлжэ һалашадаг байна.

Хахалагдаһан сэбэр паарай дээрэхи үрэжэлтэй хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэхэгүйн тула бүдүүн шэлбэтэй кукуруза, наран сэсэг гү, али горчица, сорго тарихада һайн байдаг. Сэбэр паар болгогдохо поли дээрээ горчица тарихадаа, нэн түрүүлэн хахалагдаһан газараа һайнаар элдүүрилжэ бэлдээд, июлиин эхеэр тариха хэрэгтэй. Энээнһээ урид тарихада, түргэн эдөөшэжэ, үрэһэниинь бүхы поли дээгүүр тараагдашаха гэхэ гү, али бог бургаг үбһэ элбэгжүүлхэ байна.

Мүн сэбэр паар болгогдохоор орхигдоһон һужааг газартаа наран сэсэг тарихада баһал зохисотой. Энэ ургамалые майн 10-һаа июниин 10 болотор тарихада, намартаа 1,2—1,5 метр үндэрөөр ургаад байдаг. Наран сэсэг «СКГН-6» түхэлэй сеялкээр тарижа, бог бургаг үбһыень культиваци хэжэ усадхаха ёһотой.

Иигэжэ зурууд зуруудаар тарилга хэжэ, севооборот үргэнөөр нэбтэрүүлээд байбал, шанга һалхинда газарай хүрьһэн ехээр үлеэлгэжэ муудахагүй байна. Тиимэһээ гол баялиг болохо газарайнгаа хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ, уһанда урадхуулагдажа улам муудахагүйн тула ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд олондо мэдээжэ болоһон түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, гол анхаралаа таһалгаряагүй хандуулжа байха зэргэтэй.

М. БУБЕЕВ,
хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.

СОЦИАЛИЗМЫН ИЛАЛТА ТЭЭШЭ БАТА НАЙДАМТАЙГААР ДАБШАНА

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Цеденбал саашадаа дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, манай арадай сэхэ, дүтын хани нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партино-правительственна делегациин албанай хэрэгээр 1974 ондо МНР-тэ ерэлгэ монгол-совет арадуудай хани барисаа болон аха дүүгэй холбооe саашадань бэхижүүлгэдэ элитэ ехэ хэрэг болоһон байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

МНР-тэ социализм байгуулгадань, олон янзын туламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө Ю. Цеденбал МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй правительствын ба бүхы монгол арадай үмэнэһөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Совет правительствада, агууехэ аха дүү совет арадта үнэн зүрхэнэй гүнзэгы баяр баясхалан хүргөө.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай МНР-эй тогтооһон бата харилсаан тухай, Азиие амгалан тайбан байдалай, харилсаа холбооной түби болгохын тула МНР-эй гаргаһан хүсэлэл оролдолгонууд тухай элидхэлшэ саашадаа хэлэбэ. КНР-тэй МНР-эй ямар харилсаатай байһан тухай тогтоходоо, энэ асуудалаар Монгол орон залан сэхэ хараа шугам баримтална гэжэ тэрэ тэмдэглэлээ. КНР-тэй харилсаа холбоогоо бэхижүүлхын, хүршэ ёһоор ажаһуухын тула оролдолго гаргаашье һаа, социализмда, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, эб найрамдалда, арадуудай аюулгүй байдалда дайсан харша хүсэн болохо хархис маоизмые шууд сэхээр буруушаанабди.

Марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үндэһэлһэн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй зэргэнүүдые бэхижүүлхын түлөө саашадаашье залан сэхээр тэмсэхэ гээшэ нангин уялгамнай болоно гэжэ Монголой Арадай-революционно парти тоолоно.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалые хамтаараа шэнжэлэн зүбшэн хэлсэжэ, империалис хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ хамтын хараа шэглэл тодорхойлхо зорилготойгоор дэлхэйн Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлабал, таарамжатай гэһэн аха дүү партинуудай һанал бодолые манай парти дэмжэнэ.

Ажахын ба соёлой байгуулалтада ороной туйлаһан амжалтануудай дүнгүүдые согсолходоо, түсэбтэ табадахи табан жэлэй социально-экономическа гол зорилгонууд амжалтатайгаар дүүргэгдөө гэжэ Ю. Цеденбал тэмдэглэбэ. Ниитын продукт үйлэдбэрилгын хэмжээн—44,5, национальна олзо доход 38 процентээр дээшэлһэн байна. Ажалшадай байдал һайжаруулха, соёлой хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ ниитын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, арадай ажахы ба соёл культурын бүхы һалбаринуудтахи хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха, эдэ бүгэдын ашаар арад зоной байдал ба соёлой хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ зорилгонууд ороной урда табигдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ, хамтын ажалые али бүхы талаарнь бэхижүүлхэ талаар парти аграрна политика бэелүүлхэ байна.

Шэнэ табан жэлэй түсэбөөр ниитын продукт үйлэдбэрилгын хэмжээн—40-44, национальна олзо доход 37-41 процент дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Түсэбтэ зургаадахи табан жэлдэ ороной арадай ажахыда мүнгэ һомололгын хэмжээн урда тээхи арбан жэлэйхитэй тэн адли байха юм.

«МНР-эй арадай ажахые болон соёл культурые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект дотор МНРП-гэй ЦК-гай табиһан социально-экономическа программын гол зорилгонууд тухай Ю. Цеденбал саашадаа тогтоһон байна.

Тоосоото үе соо манай партиин үзэл сурталай ба эмхидхэлэй нэгэдэл улам хүгжэн бэхижээ гэжэ элидхэлшэ саашадаа тэмдэглэбэ. Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын зорилгонууд бэелүүлэгдээ.

Нүхэр Ю. Цеденбалай хэлэһэн элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байна.

Удаань МНРП-гэй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ О. Няма тоосоото элидхэл хэбэ.

Үдэшын заседани дээрэ элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ эхилбэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациин толгойлогшо Ф. Д. Кулаковой үгэ хэлэхэдэнь, делегадууд, айлшад халуунаар угтаа. «МНРП—КПСС!», «Найрамдал — хани барисаа!» гэһэн үреэлэй үгэнүүд соностоно.

Съездэ хабаадагшадта, коммунистнуудта, бүхы монгол арадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хүргэһэн амаршалгые КПСС-эй делегациин толгойлогшын дамжуулхадань, зал соо суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна. Монгол арадай үнэн хани—нүхэр Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд зал соогуур соностоно.

Монголой Арадай-революционно партиин XVII съездэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые нүхэр Ф. Д. Кулаков суглараагшадай альга ташалган доро съездын президиумдэ барюулба.

Съезд хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ИНДИ ХОЁРОЙ ХООРОНДО ХАНИ БАРИСАА, ХАРИЛСАА ХОЛБОО СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ ТУХАЙ

ДЕКЛАРАЦИ

...найрамдал, гүрэ-... уласхоорон-... аюулгүй байдал ...ни харилсаае бэ-...лгэ болбол дэл-... бүхы арадуудай ...н шухала эрил-... харюусадаг гүрэ-... хоорондын хани харил-... хүгжөөлгын гансал үнэн ...ндэһэ һуури мүн гэжэ

...оронуудай арадуудай ...н ябасаар тогтоогдоһон ...лта хани барисаань, ...б найрамдалай, арадуу-...аюулгүй байдалай түлөө ... тэмсэлдэ ехэ хуби-...оруулха эрмэлзэлыень ...ойлһон СССР ба Ин-... Республикын хоорондо ... найрамдал, хани бари-... ба харилсаа холбоон ... 1971 оной августын Нью-Делидэ гар табигда-... договорой, 1973 оной ...иин 29-нэй совет-ин-... Декларациин удха ша-... дахинаа онсолон тэм-

...-индиин олон талын харилсаа хүгжөөлгэдэ ...үдэй хоорондохи эдэ ...итнүүдэй туйлай ехэ ...анартай байһые, мүн ...зида, Ази түби дээрэ, ...лхэй дээрэ тогтони-...гын эрхэ нүхэсэл гэ-... документнүүдые сэг-

... үедэ политическэ, ...ическа, худалдаа най-... эрдэм наукын, тех-... соёл культурын бо-...сад һалбаринуудаар ...ынгөө шэнэ шатада ... совет-индиин хани ...най аша ехэтэй үрэ ...ыень гүнзэгы ханан ...мдэглэн, ...ндоо нягта политиче-...ономическа хани ха-... саашадань үргэдхэхэ, ...рүүлхэ һайн арга бо-...уудай байһые тэм-

...оорондын түгшүүри-...ларуулха, эб найрам-...асхоорондын аюулгүй ... бэхижүүлгын, кол-...ын үлэгдэлые усад-... ээрхэг түримхэй ...да, зонхилолгодо, тэ-... ороной дотоодын ...мааралсаха ба нэгэ ... нүгөөдэ ороноо мүл-...адалда эсэргүүсэхэ ... һүүлэй жэлнүүдэй ... дэлхэй дээрэ туй-... үрэ дүнгүүдээр ... байһанаа тодорхой-

... Союз ба Инди ...э Союз, Инди хоо-... талын хани ба-... харилсаа холбоо хүг-...раа шугамые өөпэ-... харилсаанда хэлбэри-... бэелүүлхээр, ...рондын оршон бай-...шадань һайжаруул-...нгаяа эб найрамдал, ... аюулгүй байдал ...лгын аша туһада ...рондын шухала томо ...үүдые шиидхэлгэдэ ...аа хубитые бүри ...руулжа байха аргаар ...үлхын тула бүхы ...ю оролдохоор хүсэд ... байна.

... талын һонирходог ...рондын шухала асуу-...аар, мүн өөһэдынгөө ...и хани харилсаа-...адань бэхижүүлхэ ... тухай асуудалнуу-... адли хараа бодол-... байһанаа Советскэ ...а Инди ханангяар ...э. Хоёр оронуудай ... үнэтэй баялиг бо-...т-индиин хани ба-... бүхы хэмжээгээр бэ-...эр шиидэнги бай-...р тала хүндэтэй-...ына.

I.

... найдабарнин, хани ...хай, бэе бээе ойлгол-... оршон байдалда үн-...аналаа андалдалгын ...СС-эй XXV съездын ...рнин дүнгүүд тухай, ... арадай ажахын ...ын амжалтанууд ту-... арадай ажаһуу-... зохёон байгуулхы ...схэл тухай, эб най-...эхижүүлгэдэ зорюу-... Совет гүрэнэй га-... политическэ ажал ...тухай Л. И. Бреж-... Премьер-Ми-... Гандида хөөрэжэ

... Премьер-Министр ... хүгжөөхэ ба ... хэрэгтэ совет ара-...һан амжалтануу-...айрамдалай, улас-...н харилсаа холбоо ... арадуудай эрхэ ... ба бэеэ даанхай байдалай түлөө, колониализмда, неоколониализмда, расизмда эсэргүү шууд сэхэ тэмсэл ябуулжа байдаг Советскэ Союзай гадаадын политическэ ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнээ.

Оронойнгоо экономикые хүгжөөхэ, Индиин арадай ажаһуудал һайжаруулха зорилгоор Индиин правительствын бэелүүлжэ байһан социально-экономическа хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэдээ, Индиин арадай туйлаһан дэбжэлтэ тухай, мүн Индиин бэелүүлжэ байдаг хабаадахагүй, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гол ёһонуудта үндэһэлдэг гадаадынгаа политика тухай Л. И. Брежневтэ Индиин Премьер-Министр хөөрэжэ үгөө.

Ороной үмэнэ байһан социально-экономическа орео зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэһэн Индиин правительствын, арадай хүсэл оролдолгые гүнсэд ойлгоһон тухайгаа совет талаһаа мэдүүлэгдээд, Индиин эб найрамдалда дуратай гадаадын политикада, бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй хүдэлөөндэ тэдэнэй дүүргэдэг шухала үүргэдэ, мүн эб найрамдалай түлөө, колониализмда, неоколониализмда, расизмда эсэргүү тэмсэлдэ ехэ хубитаяа оруулһандань үндэр сэгнэлтэ үгтөө. Энэ ушар хадаа уласхоорондын оршон дээрэ Индиин нэрэ хүндые дээшэлүүлээ.

Политическэ, экономическа, научно-техническэ, соел культурын ба бусад һалбаринуудаар совет-индиин харилсаа холбоо саашадань үргэдхэлгэдэ бүри ехэ һайн нүлөө үзүүлжэ байһан Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай 1971 оной августда баталагдаһан договорой үндэһөөр СССР Инди хоёрой хоорондохи заншалта хани барисаа бэхижүүлгэ онсо удха шанартай гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ хоёр тала тэмдэглээ.

II.

Уласхоорондын оршон байдалай элитээр һайжарһаниие, һүүлэй жэлнүүдэй туршада уласхоорондын оршон дээрэ болоһон һайн хубилалтануудые Советскэ Союз, Инди ханангяар тэмдэглэнэ.

Хоёр тала аюулгүй байдал ба харилсаа холбооной талаар ниитэ-европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһэниие амаршалаад, түгшүүрилые һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар Европодо туйлагдаһан хубилалтанууд Европо түби дээрэ эб найрамдал тогтоохо ба бэхижүүлхын тула һайн эрхэ байдал байгуулна гэжэ тоолоно. Энэ хэрэгтэ Советскэ Союзай ба Л. И. Брежневэй өөрынь оруулһан хубитые Индиин Премьер-Министр үргэнөөр тэмдэглээ. Дэлхэйн бүхы оронуудта, ехэшье, багашье, хүгжэнгишье, хүгжэжэ байһаншье оронуудта түгшүүрилэй һуларалга шухала хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр найдана.

Түгшүүрил һуларуулгые гүнзэгырүүлгэдэ, тэрэниие дэлхэйн бусад районуудта тараахын тула хүсэл оролдолгоёо бүри ехэ болгохоор шиидэнги байһанаа хоёр тала мэдүүлнэ. Дэлхэйн эгээн томо, хүн зоноор олон район болохо Азиин бүхы гүрэнүүдэй хамтын хүсэл оролдолгодо түшэглэһэн бэе бээдээ ашатай туһатай харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөөлгэдэ, Азида эб найрамдал бэхижүүлгэ, тогтонижоруулгада онсо шухала удха шанар үгэжэ байһанаа Советскэ Союз ба Инди дахинаа батална. Арадуудай амгалан оршон байдалда хүршэ ёһоор ажаһуухынь тула, нөөсэ баялигуудые, тэрэ тоодо хүн зоной хүсэл оролдолгые арадуудай ажаһуудал һайжаруулгада, экономико болон соёл культурын хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, социальна болон экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шэглүүлжэ байхын тула зохихо эрхэ байдал байгуулгада туһалха шухала гэжэ Советскэ Союз ба Инди зүбшөөлөө үгэбэ.

Хоёр оронуудай харилсаанда хүсэ хэрэглэхэ ябадалһаа арсаха, бэеэ даанхай байдалые, хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүйе хүндэлхэ, оронуудай, арадуудай дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй, адли тэгшэ хүсэд эрхэтэй байлгын, бэе бээдээ ашатай туһатай байлгын үндэһөөр экономическа болон бусад һалбаринуудаар харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөөхэ гэхэ мэтэ гол ёһонууд гүрэнүүд хоорондын харилсаануудай үндэһэ һуури болохо ёһотой гэжэ хоёр тала тоолоно.

Өөрынгөө хуби заяае сүлөөтэйгөөр өөрөө шиидхэхэ эрхэтэй байхын түлөө, ээрхэг түримхэй доботолго хэжэ, газар эзэмдэхэ ябадалай хэгдэхэгүйн түлөө, гүрэн бүхэнэй бэеэ даагаад, байгаалиингаа баялигые эдлэхэ ба түрүү социально экономическа шэнэдхэн хубилалтые үнгэргэхэ эрхэтэй байхын, уласхоорондын бүхы арсалдаануудые амгалан аргаар гуримшуулхын түлөө арад бүхэн шууд сэхээр оролдоно.

Хоёр талын һанамжаар, Азиие бата бэхи эб найрамдалай түби болгохо гээшэ оронуудай хоорондохи харилсаануудые саашадань гуримшуулгада, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлгэдэ заатагүй туһалха байна.

Эб найрамдалай, арадуудан аюулгүй байдалан түлөө, империализмын ээрхэг түримхэй политикада, ондоо ороной хэрэгтэ хамааралсалгада эсэргүү, колониализмын үлэгдэлнүүдые, неоколониализмые, үнгэ шарайн илгаа гаргаха ябадалые, апартеидэй политикые усадхахын түлөө ниитын тэмсэлдэ, мүн арадуудай бэеэ даанхай байдал ба эрхэ сүлөө хамгаалгада, национальна талаараа бэеэ даанхай байдалые, адли тэгшэ эрхын ба бэе бээдээ ашатай туһатай байлгые хүндэлһэнэй үндэһөөр гүрэнүүд хоорондохи харилсаануудай уласхоорондын экономическа гурим байгуулхын түлөө ниитэ тэмсэлдэ бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гэһэн хүдэлөөнэй оруулһан һайн хубитые Советскэ Союз ба Инди сэгнэхэдээ, нэгэн һаналтай байна.

Хархис болон империализмын хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан бүхы правительствануудые, арадуудые дэмжэжэ байһанаа Советскэ Союз ба Инди баталан гэршэлнэ. Уласхоорондын аюулгүй байдалда, арадуудай хоорондохи бэе бээдээ ашатай туһатай харилсаа холбоондо аюул тохёолдуулжа байһан түгшүүрилтэ байдалай гуламтануудые усадхахын тула гүрэнүүдэйнгээ бүхы хүсэ шадалаа гаргаха байһан тухай тэдэнэр мэдүүлнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ оршон байдалай үни удаан гуримшуулагдаагүй байһанда хоёр тала һанаагаа ехээр зобоно. Араб оронуудай арадуудай тэмсэлые тэдэнэр шууд сэхээр дэмжэнэ, 1967 ондо эзэлһэн бүхы араб газар дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые түргөөр гаргаһанай үндэһөөр, Палестинын араб арадуудай хуулита эрилтэнүүдые, өөрынгөө гүрэн байгуулха гэһэн тэдэнэй эрхые оруулалсан, Дүтын Зүүн зүгэй бүхы гүрэнүүдэй бэеэ даанхайгаар оршон байха, хүгжэхэ гэһэн эрхыень хангахын үндэһөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое политическэ талаар зүбөөр гуримшуулхын түлөө тэдэнэр оролдоно. Иимэ зорилгоор энээндэ хабаатай бүхы оронуудые, тэрэ тоодо Палестинын араб арадые түлөөлдэг Палестиные сүлөөлхэ организациие оруулалсан, эб найрамдалай Женевскэ конференциин хүдэлмэриие һэргээхые СССР ба Инди хүсэнэ.

Кипрэй Республикын бэеэ даанхай, дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые заатагүй хүндэлһэнэй үндэһөөр Кипрэй асуудалые гуримшуулха шухала байһан тушаа хараа бодолойнгоо адли байһаниие Советскэ Союз, Инди тэмдэглэнэ. Кипр тушаа Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин зохихо шиидхэбэринүүдые хүсэдөөр бэелүүлхын түлөө тэдэнэр оролдоно.

Индостандахи байдал тухай хоёр тала һаналаа андалдаа. Индостан түби дээрэхи байдалые гуримшуулха талаар Индиин шууд сэхэ хүсэл оролдолго тухай Индиин Премьер-Министр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта мэдээсээ. Инди Пакистан хоёрой хоорондо 1976 оной майн 14-дэ Исламабадта баталагдаһан хэлсээн хоёр оронон хоорондоо үгэеэ ойлголсохо, харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэнь туһалха һайн эрхэ байдал байгуулна.

Энэ түби дээрэхи гүрэнүүдэй хоорондо хүршэ ёһонон харилсаа байгуулхын түлөө Советскэ Союз ба Инди оролдоно, гадаада талаһаа һүжэрөөлгэдэ, энэ районгохи оршон байдалые орёо болгохо гадаадын хүсэнүүдэй ямаршье һэдэлгэдэ эсэргүүгээр тэмсэнэ. Энэ түбиин бүхы гүрэнүүдэй хоорондо бэеэ бээдээ этигэхэ, үгэеэ ойлголсохо, хүршэ ёһоной харилсаа һэргээн байгуулха, оршон байдалые саашадаа гуримшуулха һүүлэй үедэ хэгдэһэн алхамуудые тэдэнэр амаршална. Энэ талаар Индиин Премьер-Министр И. Гандиин хүсэл оролдолгые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үндэрөөр сэгнээ.

Индохитадтахи эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай хэрэгэй илаһанай, Индохитадай хахад олтирог дээрэ эб найрамдалай һэргээгдэһэнэй һүүлээр Зүүн-Урдахи Азида, мүн бүхы дэлхэй дээрэ оршон байдалые һайжаруулха шэнэ арга боломжонууд нээгдээ. Вьетнамай эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэл бодолтой арад һаяар ООН-до өөрынгөө хуулита һуури эзэлхэ гэжэ найдажа байһанаа энээнтэй дашарамдуулан хоёр тала мэдүүлээ.

Амгалан, бэеэ даанхай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоотой оршон байдалда Зүүн Урдахи Азиин оронуудай арадуудай ажаһууха гэһэн эрмэлзэлгые хоёр тала бүрин дэмжэнэ, эдэ оронуудай хэрэгтэ гадаадаһаа хамааралсалгада эсэргүүсэнэ, энэ районһоо хариин сэрэгүүдые гаргаха, сэрэгэй хариин баазануудые усадхахын түлөө оролдоно.

Корейн арадай дотоодын хэрэгтэ хариин хамааралсалгые болюулхын түлөө Советскэ Союз ба Инди тэмсэнэ. Корейн хахад олтирог дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын тула, амгалан ёһоор ороноо нэгэдүүлхэ гэһэн корей арадай һанал хүсэлэнгые дүүргэхын тула эрхэ байдал байгуулха саг ерээ гэжэ тэдэнэр тоолоно. Корейн хахад олтирог дээрэ түгшүүрилтэ байдал һуларуулга Азида эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ шухала хубита болохо гэжэ хоёр тала найдана.

Олон зуугаад жэлдэ колониальна дарлалта ба мүлжэлгэ доро байһанайнгаа һүүлээр Анголын, Мозамбигай, Гвиней Бисаугай, Сан-Томе ба Принсипиин газар дээрэ бэеэ даанхай байдалтай гүрэнүүдэй мүндэлэн бии болоһые хоёр тала амаршалһан байна. Зэбсэгтэ булимтарагшадта эсэргүү ба Анголын Арадай Республика гэжэ бэеэ даанхай гүрэнэй бии болохын түлөө тэмсэлдэ Анголодохи МПЛА-гай хүтэлбэри доро түрүү үзэлтэй национальна хүсэнүүдэй илалта туйлаһанай шухала удха шанартай байһые тэдэнэр онсолон тэмдэглэнэ. Португалиин колонинууд байһан оронуудта түрүү үзэлтэй, патриотическа хүсэнүүдэй илалта туйлаһан ушар расис дарлалта доро үшөө мүнөө болотор байһан оронуудтахи демократическа ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые бэхижүүлхэ хэрэгтэ оруулагдаһан нилээд ехэ хубита болоо гэжэ хоёр тала батадхан гэршэлээ. Колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, үндэһэ яһанай илгаа гаргаһан политикада эсэргүүсэн тэмсэдэг арадуудые дэмжэжэ байһанаа хоёр тала мэдүүлнэ. Зимбабвиин ба Намибиин арадууд колониализмые ба расис дарлалтые бүри паяар хаяжа, сүлөөтэ арадуудай нэгэдэлдэ хуулита һууриая мүн лэ эзэлхэ байха гэжэ найдажа байһанаа тэдэнэр элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Эб найрамдал аршалан хамгаалхын, бэхижүүлхын тулада Советскэ Союз ба Инди түгшүүрилтэ байдалые политическэ ёһоор һуларуулга дээрэ сэрэгэй талаар һуларуулга нэмээхэ, буу зэбсэг үрдилдэжэ байгаад түргөөр бүтээлгые болюулха гээшэ түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай гэһэн нэгэн адли һанамжатай байна. Уласхоорондын ашаг үрэтэй хиналта доро ядерна зэбсэг хуряаха ябадал оруулалсан, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха хэрэгтэ туйлалхаар эрид шиидэнги байһанаа хоёр тала батадхан гэршэлнэ.

Буу зэбсэг хуряаха тушаа бүхэдэлхэйн конференциие бүри паяар зарлахын тулада хэмжээнүүдые абахын түлөө тэдэнэр тэмсэнэ. Энэ конференци хадаа буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тээшэ дабшахал, хүн түрэлтэниие буу зэбсэгэй дарамтаһаа зайсуулха, туйлай ехэ материальна арга нөөсэнүүдые амгалан сагай, зохеохы байдалай зорилгонуудта хэрэглэхэ хэрэгтэ нилээд горитой хубита болохо байна.

Буу зэбсэг түргөөр бүтээлгые удааруулха, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха зам дээрэ бодото хэдэ хэдэн алхамуудые бэелүүлхэ асуудалнууд тушаа ООН-ой Генеральна Ассамблейн һүүлшын жэлнүүдтэ абаһан шухала хэдэн олон шиидхэбэринүүдые Советскэ Союз Инди хоёр хангалтатайгаар тэмдэглэнэ. Эдэ шухала шиидхэбэринүүдэй тоодо: Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүд — гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо тухай, алмагдаһан хэрэгсэлнүүдэй зарим хубиие хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа болгон хэрэглэхэ тухай, оршон байгаалида нүлөөлхэ хэрэгсэлнүүдые сэрэгэй гү, али ондоо ямаршье хорото зорилгоор хэрэглэхэ ябадал хориһон уласхоорондын конвенци баталха тухай, ядерна зэбсэг туршалгые хүсэдөөр бүгэдэ ниитээрээ хорихо тухай договор, хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгэй шэнэ зүйлнүүдые, мүн иимэ буу зэбсэгэй шэнэ түхэл гуримуудые зохёон үйлэдбэрилхэ ябадал хорихо тушаа хэлсээн оролсоно. Хоёр тала хадаа эдэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ найдаад, энэ зорилго туйлахын тулада эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдэй хүсэлэл оролдолготой өөһэдынгөө хүсэлэл оролдолго нэгэдүүлхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Индиин океанай районииe хариин сэрэгэй баазануудые байгуулха газар болгуулхагүй гэһэн арадуудай хүсэл эрмэлзэлые Советскэ Союз ба Инди дэмжэнэ. Индиин океаниие амгалан байдалай орон нютаг болгохо тухай асуудалые таатан зохидоор шиидхэхэ зам олохо хэрэгтэ адли тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ, мүн уласхоорондын эрхын бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн гуримые сахижа байгаад, энээндэ хабаатай бүхы гүрэнүүдтэй хамта хабаадалсахаар бэлэн байһанаа хоёр тала дахинаа батадхан гэршэлнэ.

Гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын тулада хүсэ хэрэглэхэ ябадалһаа, мүн тэрэниие хэрэглэхэ гэһэн заналтаһаа арсаха гээшэ уласхоорондын ажабайдалай хуули болохо ёһотой гэжэ Советскэ Союз Инди хоёр нэгэн һаналтай юм. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин шиидхэбэринүүд дотор, мүн Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха тушаа Зүблөөнэй Түгэсхэлэй акт дотор энэ гол ёһоной батадхагдаһаниие хангалтатайгаар тэмдэглээд, Советскэ Союз Инди хоёр уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор баталха гэһэн хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэ туһалхыень бүхы гүрэнүүдые уряална.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставай уг зорилгонуудта ба гол ёһонуудта үнэн сэхэ байдаг Советскэ Союз ба Инди хадаа эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ, гэрэшэлэн гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ уласхоорондын энэ организацида даалгагдаһан үүргын шухала байһан тухай нэгэн адли һанамжатай юм. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха хэрэгтэ ООН-ой оруулһан һайн хубитые мэдэрхэ зуураа, хоёр тала хадаа ООН-ие улам саашадань бэхижүүлхэ, ООН-ой Уставай уг зорилгонууд болон гол ёһонуудые нарин нягтаар сахиһанай үндэһөөр бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ ябадал туйлахаар эрид шиидэнги байһанаа дахинаа батадхан гэршэлнэ.

Далайн эрхэ тушаа ООН-ой конференци дээрэхи байдалые зүбшэн хэлсээд, хоёр тала далайн эрхын талаар шэнэ конвенци тушаа үгэеэ ойлголсохо хэрэгтэ туһалха һанамжатай байһанаа батадхан гэршэлээ. Энэ конвенци бүхы дээрээ хамаг гүрэнүүдтэ таарамжатай байха жэшээтэй.

Советскэ Союз Инди хоёр үнэн зүб үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын экономическа харилсаануудые шэнэдхэн табиха хэрэгтэ туһалхаар бэлэн байһанаа батадхан харуулба. Тиихэдээ национальна баялигуудаа өөһэдынь эдлэхэ, мүн өөһэдынгөө арадуудай социальна, экономическа ба соёлой хүгжэлтын хэмжээе дээшэлүүлхэ гэһэн хүгжэжэ байгаа оронуудай хуулита эрхэнүүдые харадаа абаха шухала. Энээнтэй дашарамдуулан, тэдэнэр уласхоорондын наймаанда үзэгдэдэг доромжолго ба бусад бэрхэшээлнүүдые усадхаха, мүн уласхоорондын экономическа харилсаануудтахи адли бэшэ эрхые ба мүлжэлгые усадхаха гээшэ зайлашагүй шухала гэжэ онсолон тэмдэглээ.

III.

Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договор 1971 ондо баталһанай эсэстэ хоёр ороной арадуудан удаан болзоройй аша туһатан зохилдуулан, политическэ ба эрхын бата бэхи үндэһэ һууритай болоһон совет-индиин харилсаа холбоон һүүлшын табан жэлэй турша соо али бүхы һалбаринуудан талаар амжалтатайгаар хүгжөөгдөө, улам гүнзэгырүүлэгдээ гэжэ Советскэ Союз ба Инди хангалтатайгаар тэмдэглэнэ. СССР Инди хоёрой хоорондо али бүхы талын үргэн ехэ харилсаа холбоо бэелүүлхэ гэһэн хоёр талын эрмэлзэл хадаа экономическа ба социальна дэбжэлтэ, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ тэдэнэй гүнзэгы ехэ урмашалтай байһые элирхэйлэн харуулна.

Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондо хэгдэдэг, бодотоор бэеэ харюулһан политическэ зүбшэлдөөнүүдтэ хоёр тала горитой удха шанар олгоно. Тэдэнэр эдэ зүбшэлдөөнүүдые улам хүгжөөхэ гэжэ шиидхээ. Тиихэдээ эдэ зүбшэлдөөнүүдые саг үргэлжэ, гүнзэгы удхатайгаар үнгэргэхэ шухала, мүн эб найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал ба гүрэнүүдэй хоорондо адли тэгшэ эрхэ баримталан харилсахын тулада зүбшэлсэһэн алхамуудые бэелүүлхэ зорилгодо эдэ зүбшэлдөөнүүд туһа нэмэри болохо зэргэтэй гэжэ онсо анхарал хандуулагдаба.

Совет-индиин гүрэнүүд хоорондын харилсаануудые улам хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ ябадалда ашаг үрэтэйгээр туһалдаг ушар баримта болгошо дээдэ зэргын тушаалтадай уулзалгануудай онсо удха шанарые тэмдэглэхэ зуураа, хоёр тала Советскэ Союзай болон Индиин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо үе-үе болоод лэ уулзалгануудые үнгэргэжэ байха гэжэ үгэеэ ойлголсоо.

Экономическа, худалдаа наймаанай болон научно-техническэ һалбаринуудай талаар хэгдэдэг хоёр талын харилсаа холбооной байдалые, мүн ерээдүйн үеын хүгжэлтые хаража үзөөд, хоёр тала хангалтатайгаар нигэжэ тэмдэглэнэ. 1973 оной ноябрь пара соо Делидэ дээдэ тушаалтадай уулзалгын үедэ туйлагдаһан хэлсээнүүдээр, хамтын совет-индиин деклараци соо найруулагдаһан зорилгонуудаар, мүн хоёр ороной абаһан уялгануудаар тодорхойлогдоһоной ёһоор, иимэ харилсаа холбоон хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөгдэнэ, бэхижүүлэгдэнэ.

Өөрынгөө ороной экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалые улам хүгжөөхэ гэһэн Индиин правительствын эрмэлзэлэй ёһоор, мүн иимэ зорилго туйлахадань, Индидэ тусхай туһаламжа үзүүлхээр СССР-эй правительствын бэлэн байһанаа мэдүүлһэнэй ёһоор, Советскэ Союзай болон Индиин экономическа, техническэ харилсаа холбоон олон һалбаринуудай талаар дам саашадаа хүгжөөгдөө. Хара ба үнгэтэ металлурги, машина бүтээлгэ, энергетикэ, нефть ба байгаалиин газ абалга ба буилуулга, нүүрһэнэй ба ашагта малтамалай промышленность, хүдөө ажахы тэхэ мэтэ экономикые тодорхойлдог һалбаринуудай талаар, тэрэшэлэн бусад һалбаринуудай талаар иимэ харилсаа холбоон дам саашадаа хүгжөөгдөө. Экономическа, техническэ үргэн ехэ харилсаа холбооной эсэстэ Индидэ томо хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд болон гүрэнэй секторэй бусад предприятинууд байгуулагдаа, мүн баригдана, улам үргэдхэгдэнэ. Энэ хадаа ороной экономикые, бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ һайнаар нүлөөлнэ.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа, техническэ харилсаа холбоо саашадаашье хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ гэһэн нугаршагүй хүсэлэнтэй байһанаа Советскэ Союз ба Инди элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Хоёр ороной хоорондо үйлэдбэриин хамжан ажаллалгые, тодорхойлон хэлэхэдэ, үнгэтэ металлургиин, бүд нэхэдэг промышленностиин, электроникын, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ба экономикын бусад һалбаринуудай талаар үйлэдбэриин хамжан ажаллалгые бүхы хэмжээгээр үргэдхэхэ гэһэн хүсэлэнтэн байһанаа хоёр тала мэдүүлнэ. Иимэ хамжан ажаллалга хадаа ашатай туһатай хоёр талын экономическа харилсаа холбооной, тэрэ тоодо гурбадахи оронуудай экономическа хүгжэлтэдэ туһаламжа үзүүлхэдэшье холын хараатай, ашаг үрэтэй түхэл янза мүн гэжэ тэдэнэр тоолоно.

1973 оной ноябриин 29-дэ Нью-Делидэ Инди СССР хоёрой хоорондо баталагдаһан экономическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбоо улам саашадань хүгжөөхэ тухай удаан болзоройй хэлсээнэй хэр дүүргэгдэжэ байһые хоёр тала хаража үзөө. Совет-индиин худалдаа наймаан хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөгдэнэ гэжэ тэдэнэр хангалтатайгаар тэмдэглээ. 1973 оной ноябриин 29-дэ баталагдажа, совет-индиин деклараци соо хэлэгдэһэн худалдаа наймаанай ургалтын тогтоогдомол хэмжээндэ хүрэхын тулада хоёр ороной харилсаа холбоо хэхэ талаар шэнэ һалбаринуудые, шэнэ арга методуудые шэнжэлхэнь нилээд шухала байна гэжэ тэдэнэр батадхан гэршэлбэ. Олон янзын эд бараагаар худалдаа наймаа хэхэ тушаа хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ мүн лэ шиидхэгдээ.

Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар совет-индиин правительстванууд хоорондын комиссиин һаяшаг дүүрэһэн гурбадахи заседани хадаа үйлэдбэриин хамжан ажаллалга ба харилсаа холбоон гэхэ мэтэ асуудалнуудаар шэнэ үндэһэ һууринуудые байгуулаа, энээн тушаа бусад хэдэ хэдэн тодорхой дурадхалнуудые эдэбхитэйгээр хаража үзэнэ гэжэ хоёр тала тэмдэглээ.

Научно техническэ харилсаа холбооной талаар, тэрэ тоодо гол шухала шэнжэлгэнүүдэй, хамһабариин наука ба техникын, медицинын, хүдөө ажахын ба бусад һалбаринуудай талаар хоёр ороной хоорондо бии байгаа олон талын холбоо барисаанай аша туһатай байһан тухай Советскэ Союз Инди хоёр нэгэн адли һанамжатай байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Советскэ Союзай газар дээрэһээ совет ракетын туһаламжаар Газарые тойрон дабшадаг «Ариабата» гэжэ Индиин түрүүшын хэмэл спутнигые ниидхүүлһэн ушар, тэрэшэлэн Индиин хоёрдохи спутнигые та[illegible] тухай шэнэ хэлсээ баталһан ушар хоёр ороной хоорондохи научно-техническэ харилсаа холбоондо шэнэ бүлэг нээһэн байна. Үргэн ниитэ улад зоной һуудал байдал дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалдаг научно-техническэ дэбжэлтэ улам түргэдхэхын аша туһада энэ харилсаа холбоое бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, үргэдхэхэ хүсэлэнтэй байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ.

Хоёр тала хадаа наукын, соёлой, искусствын, литературын, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, олониитэдэ мэдээсэдэг хэрэгсэлнүүдэй, аяншалгын ба спортын талаар совет-индиин холбоо барисаанай хүгжэлтые амаршалжа, энэ холбоо барисаае улам саашадань гүнзэгырүүлхэ, нарижуулан һайжаруулха эрмэлзэлтэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Индиин Премьер-Министрэй Советскэ Союзда айлшалһан ушар, эндэ хэгдэһэн хэлсээнүүд хадаа СССР Инди хоёрой хоорондохи хани барисаа болон бүхы талын харилсаа холбоо улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ оруулагдаһан шэнэ томо хубита болоод, Азида, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ ябадалда туһа нэмэри болохо байха гэжэ батаар этигэжэ байһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Л. БРЕЖНЕВ,
КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь

И. ГАНДИ,
Индиин Республикын Премьер-Министр.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

Улаан-Үдэ хотымнай 43-дахи кварталда 1176 һурагшадай һууритай, тамарха бассейнтэй шэнэ һургуули баригдажа байнхай. Иимэ ехэ һургуули манай республика дотор үгы һэн. Энэ һургуулиие Буряадай барилгын управлениин Прокопий Леоновой хүтэлбэрилдэг бригада барижа байнхай.

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИИН БАРИЛГА

П. В. Леонов үнинэй барилгашан, ажалай баян дүршэлтэй. Тэрэ 1957 онһоо эхилжэ барилгашанаар хүдэлнэ. Энэ түрүү барилгашан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, Хүндэлэлэй олон грамотаар шагнагданхай. Ажалша бэрхэ, олондо хүндэтэй энэ нүхэр Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай горсоведэй гүйсэдхэлэй депутадаар һунгагданхай. Нүхэр П. В. Леоновой хүтэлбэрилдэг бригадада коммунис ажалай ударнигууд бии. Тэдэнэй нэгэн — юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэһэн шулуушан Рафика Калимуллина болоно.

— Рафика Сафидуллевна манай эрхим шулуушадай нэгэн юм, — гэжэ участогай начальник Алексей Прокопьевич Бородин омогорхон хэлэнэ. — Гансал жэнхэтэ ажалаараа бэшэ, уран шаа һанаатай, хамаг һайн һайхан юумэнэй үүсхэлшэн, хододоо түрүү зэргэдэ ябадагаараа хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Нүхэр П. В. Леоновой даадаг бригадынхид ажалай гүрим нарииаар сахидаг, шанар һайнтайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхые булта эрмэлзэнэ.

П. ХАЗАГАЕВ.

ҮНИНЭЙ УЧИЛИЩИНУУДАЙ НЭГЭН

Манай Сэлэнгын хүдөөгэй залуушуулда техническэ мэргэжэл олгодог нэгэдэхи училищи эгээн үнинэй гэжэ мэдээжэ. Энэ училищи 1933 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо дүшэн гурбан жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо манай училищи республикынгаа хүдөө нютагуудта болон бэшэшье ажахынуудта хүдэлхэ арбан найман мянганһаа холо үлүү мэргэжэлтэдые бэлдэжэ, ажалай арюун замда гаргаа. Манай училищи дүүргэһэн хэдэн хүнүүдые энда жэшээ болгон дурдая. Сэлэнгэ нютагтаа, мүн Буряад орон соогоо суутай болоһон хэд бэ гэбэл ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тариан ажалай бригадые даагша нүхэр Гылыков, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой отделениие эрхилэгшэ, республикын габьяата механизатор Б. Очиров, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизатор М. И. Ковалевский болон бусад олон хүнүүдые нэрлэмээр.

Энэ училищи дүүргэһэн механизаторнуудай олонхинь техникум, институтнуудта һуража, эрдэмээ дээшэлүүлээ. Валерий Иванович Брянский манай СПТУ-е 1960 ондо дүүргэжэ, механизатораар хүдэлөө һэн. Удаань тэрэ дээдэ эрдэмтэй болоод, мүнөө училищидаа багшаар хүдэлжэ байна. Мүн лэ эндэ һуража, механизаторай мэргэжэл түрүүн абаһан Н. Н. Черных мүнөө залуу үетэниие механизаторай мэргэжэлдэ һургана.

Манай училищи жэл бүри 270 тухай тракторист-машинист, автомашинын жолоошон, мастер-заһабарилагшадые бэлдэн гаргана. Урда жэлнүүдтэй сасуулбал, мүнөө манай училищи танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Эндэ элдэб шэнэ техникэ, элдэб янзын тухэлэй олон трактор, арбан хоёр комбайн, шухала хэрэгтэй техникэ булта бии.

Училищиин һуралсалай кабинедүүд харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр болон техническэ түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангагданхай. Мүн лэ һуралсалаймнай ажахыда 250 гектар газар бии юм. Һурагшад агротехническэ заабариин ёһоор энэ газараа элдүүрилдэг, тарилга хэдэг. Энэ участок дээрэһээ 1975 ондо нэгэ гектарһаа 15 центнер тарялан хуряагдажа абтаа һэн.

Ерээдүйдэ манай училищи дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэдэг болохо зорилготой. Тиимэһээ саашадаа училищияа үргэдхэхын тула 400 хүнэй багтаамжатай хамтын байра, һайн тухеэрэлгэтэй һуралсалай шэнэ корпус бариха болонобди.

Һуралсалай жэлэй дүүрэхэдэ, училищиин дирекци эрхимээр һураһан һурагшадтаа түлөөһэгүй путевко үгэжэ, холын аяншалгада эльгээжэ байдаг болонхойбди. Жэшээнь, 1976 оной һуралсалай жэлэй дүнгөөр, эрхимээр һураһан Рафлат Садыков Норбо Пурбуев хоёр Югослави ошохо путевкоор шагнагдаһан байна.

Училищидамнай өөрынгөө мэргэжэлдэ дурлаһан, эрхимээр ажалладаг багшанар, үйлэдбэриин мастернууд олон юм. Тэдэнэрэй дундаһаа Хүндэлэлэй Тэмдэг орденто, ахалагша мастер Н. С. Малков, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан В. Н. Хангуева, Буряадай АССР-эй габьяата инженер М. Н. Иванов, Буряадай АССР-эй габьяата багша И. М. Жербаков гэгшэдые нэрлэмээр.

В. ТЫЖНИНОВ,
училищиин директор.

ХҮНЭЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

Фоторепортаж

Улаан-Үдэ хотын түбэй 2-дохи аптеко Ленинэй уулзын 29-дэхи байшан соо байрлаһан юм.

Аптекын коллектив [illegible] [illegible] юм. [illegible] [illegible] хүн хүдэлнэ. Эдэнэй 17-ниинь коммунис ажалай ударнигууд, бэшэниинь энэ үндэһэн [illegible] хүртэхын түлөө [illegible]. Ажалай байлдаан дайнай ветеранууд олон г.м. Бүхы нэгэдэгшэдые [illegible] хамгаалгын ажал эрхилэгшэ [illegible] пенсидэ гараһан ч хүн зондо [illegible] ашаа хүргэнэ. Нина Михайловна Мададаева тухай [illegible] хэлэнэ. Тэрэ 38 жэл соо ажаллахадаа, [illegible] хүдэлмэришэнһээ аптекоуправлениин начальник хүрэтэрэ ургаһан байгаа. Нина Михайловна пенсидэ гарашаад һаа, табиһаари үедэһэ тэдэнгэ хүдэлнэ. Нүхэр Мададаева — элүүр хамгаалгын отличник, хэдэн медальтай, БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Нина Михайловна «Ажалай ветеран» гэһэн медаляар шагнагдаһан байна.

Химик-аналитик В. Н. Сыдеева, рецептор хинагша В. Н. Толстоброва, [illegible] П. А. Овчинникова, [illegible] Т. Г. Котова болон бусад [illegible] ажалаараа, эрхим дүнгэ хандасаараа зоной дунда хүндэтэй болонхой. Эдэнэр [illegible] [illegible] [illegible] Бурецкая дүүргэһэн ерэһэн залуу хүдэлмэришэдтэ дамжуулна.

Улаан-Үдын медицинскэ училищиин фармацевтическэ отделениие дүүргэһэн комсомол басаган Нина Наглаева, 2-дохи аптекэдэ жэл соо ассистентээр ожаллажа байна. Энэ үе соо тэрэ эдэбхитэй, шимүүһэн бэеэ байһанаа харуулаа. Тэрэ профсоюзой эмхиин месткомой гэшүүн, зэлтагор юм.

Гэхэ зуура, 2-дохи аптекын коллектив гансал ниислэл хотын хүн зониие шухала эмүүдээр хангадаг бэшэ, харин медицинын эмхи зургаануудтай холбоотой байдаг, республикынгаа долоон аптекые, тэрэ тоодо Сэлэн-Дүүмын 59-дэхи, Тарбагатайн 23-дахи, Оронгын 49-дэхи, Гэлүүтэ-Нуурай 30-дахи аптекэнүүдые шефтээ абанхай.

— Хүнүүдые шухала хэрэгтэй эмүүдээр хангаха гээшэ бидэнэй гол зорилго болоно. Энэрхы дулаан сэдьхэлһээ үбшэнтэн эдэгэһэн мэтэ болодог. Эдэнэртэ урин дулаанаар хандахые оролдодогбди. Гадна, энэ жэлдэ эмдэ ородог 210 килограмм ногоон үбһэ ногоо суглуулжа тушаахабди, — гэжэ түбэй аптекые эрхилэгшын орлогшо А. П. Домашевская хөөрнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ассистент Нина Наглаева; Н. М. Мададаева тайлбари үгэжэ байна; баруун талада — эмүүдые бэлдэгшэд Е. М. Скворцова (зүүн гарһаа), Е. В. Федотова.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЯ
фото.

АГИТ-ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ

Улаан-Үдэ хотын Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжын 25-дахи гэртэ ажаһуугшад агит-талмай дээрээ сугларба. Эдэнэртэ «Знание» бүлгэмэй гэшүүн В. Д. Базаров «Совет хүнэй ажабайдалай ургалта» гэһэн һонирхолтой лекци уншаба. Тус гэртэ байдаг зуугаад хүн лекци ехэ анхаралтайгаар шагнажа, һонирхоһон асуудалнуудтаа тодорхой харюу эбаһан байна.

Лекциин һүүлээр тэрэ гэртэ ажаһуугшадай хамтын суглаан болоо. Суглаан дээрэ «Манай һуудаг гэрые болбосон түхэлтэй болгоё» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тиин эдэнэр гэрээ гуурһаа һоо бургааһа һуулгаха, [illegible] набшыһа [illegible] бэе бэедээ энэрхы сэдьхэлтэйгээр, хани, хүүгэд ёһоор хандаха гэхэ мэтэ асуудалнууд хэлсэгдэбэ.

Һүүлээрнь «На Белорусском вокзале» гэһэн уран һайханай кинофильм харуулагдаба.

Д. КОЛМАКОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 16-һаа 20 болотор

СРЕДА, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — «Переходим к любви» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 10.05 — «Литературна уулзалгануд». С. Михалков (үнгэтэ). 10.50 — Армениин гүрэнэй эстрадын оркестрэй концерт (үнгэтэ). 11.35 — «Амитадай буланда» (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Хуушан хэрэм» (4-дэхи сери, үнгэтэ). 13.15 — Мультфильм (үнгэтэ). 13.25 — «Нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэй түлөө» (үнгэтэ). 14.10 — Р. Шуман. «Варнацинууд» (үнгэтэ). 14.20 — Футбол «Динамо» (М) — «Спартак» (үнгэтэ). 15.00 — «Переходим к любви» (1-дэхи сери, үнгэтэ). 16.05 — «Социалис ажаһуудалай шэнжэ ба арад зоной дэлгэр һайн байдал» (2-дохи дамжуулга). СССР-эй Госстройн дэргэдэхи граждан барилгын ба архитектурын Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. К. Фомин дамжуулгада хабаалдаха. 17.15 — Армениин гүрэнэй эстрадын оркестрэй концерт. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Партиин түсэб — арадай хэрэг» (буряадаар). 18.45 — Телевизионно һонин. 19.05 — «Яруу на» дуулана. 19.40 — «Мэргэн» — телеочерк.

«Орбита». 19.55 — «Переходим к любви» (1-дэхи сери). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.10 — Футбол. «Динамо» (М) — «Спартак». 21.55 — «Социалис ажаһуудалай шэнжэ ба арад зоной дэлгэр һайн байдал» (2-дохи дамжуулга). 23.05 — Армениин гүрэнэй эстрадын оркестрэй концерт. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Болдиной намар» — телефильм. 18.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 18.40 — «Бүмбэрсэг дэлхэйн залуушуул» (үнгэтэ). 19.25 — «Манай сэсэрлиг» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.55 — «Шэхардуу байдал һуларуулга ба антиин тэмсэл» (буряадаар). 20.10 — Буряадай ТВ-гэй ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.40 — «Миний ажабайдал — хүгжэм» — телефильм. 21.00 — «Моя судьба» (3-дахи сери). 22.15 — «Жэлэй үе сагууд» — хүгжэмтэ фильм. 23.10 — «Принц и Золушка» — хүгжэмтэ фильм.

ЧЕТВЕРГ, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — «Переходим к любви» (2-дохи сери). 10.05 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 10.35 — РСФСР-эй арадай артистка Н. Богачева СССР-эй арадай артист Б. Штоколов хоёрой концерт. 11.40 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Хуушан хэрэм» (5-дахи сери). 13.15 — «Хүхюу вотохонууд» (үнгэтэ). 13.30 — Социалис Ажалай Герой И. П. Гаркавенкатэй «Орленок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга (үнгэтэ). 14.00 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 14.30 — Футбол ЦСКА — «Локомотив» (үнгэтэ). 15.20 — «Переходим к любви» (2-дохи сери). 16.25 — **«Олон түмэнэй ленинскэ университет».** Бэшэгүүдтэ харюу. 16.55 — Н. Богачева Б. Штоколов хоёрой концерт. 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 — Концерт (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 18.55 — Телевизионно һонин. 19.15 — «Элүүр энхэ байлга» — тележурнал.

«Орбита». 19.55 — «Переходим к любви» (2-дохи сери). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Футбол ЦСКА — «Локомотив». 22.00 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ» (үнгэтэ). 22.15 — **«Олон түмэнэй ленинскэ университет».** Бэшэгүүдтэ харюу. 22.45 — Н. Богачева Б. Штоколов хоёрой концерт. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Хүнэр энэ хүдэлмэри». «Математикын хэшээл».

«Орбита». 18.55 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 19.25 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.55 — «Посвящение» — хүгжэмтэ фильм. 20.45 — «Мэндэ амар, үглөөдэр!» — телеочерк. 21.05 — «Анатолий Папановтай уулзалга». 22.40 — «Мир похожий на сказку» — хүгжэмтэ фильм.

ПЯТНИЦА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — «Марк Твенэй рассказууд» — богони зүжэгүүдэй телевизионно театр. 09.50 — «Хүгжэмтэ абонемент» «Ород романс». 10.35 — «Социалис реализм тухай» (үнгэтэ). 11.35 — «Вдэнэр нааданабди, дуулана бди» (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Хуушан хэрэм» (6-дахи сери). 13.15 — А. Яшин. «Угощаю рябиной» — фильм-концерт (үнгэтэ). 14.20 — «Хүгжэмтэ абонемент» «Ород романс». 15.00 — «Марк Твенэй рассказууд» — богони зүжэгүүдэй театр. 15.50 — «Шахардуу байдал һуларуулга ханиинар ба дайсад» — баримтата фильм. 16.25 — ЦТ-гэй ба ВР-эй эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт (үнгэтэ). 17.30 — Уран зохёолой уншалга. М. Стельмах. «Үнэн ба худал» (үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 — «Залуушуулай адрес» 19.40 — «Бэлтаршалтын» полевой почто. 20.10 — «Марк Твенэй рассказууд» — богони зүжэгүүдэй театр.

Улаан-Үдэ. 21.00 — Телевизионно һонин. 21.20 — «Элүүр энхэ байлга» — тележурнал (буряадаар). 21.45 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар).

«Орбита». 22.20 — СССР-эй арадай артист Ю. Силантьевай хүтэлбэри доро ЦТ-гэй, ВР-эй эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт (үнгэтэ). Ю. Гуляев, Л. Лещенко, В. Толкунова, И. Ильинский, Б. Попов гэгшэд концертдэ хабаадалсана.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Шононууд» — телефильм. 18.50 — «Улаан-Үдэ» хотын программа. 19.30 — «Факел» — телевизионно зүжэг.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Серенада» гэжэ инструментальна ансамблиин концерт (үнгэтэ). 21.45 — «Шахардуу байдал һуларуулга ханиинар ба дайсад».

Улаан-Үдэ. 22.20 — «Это непрестанное беспокойство» — хүгжэмтэ фильм.

СУББОТО, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — «Дениска, Денис...» — баримтата фильм. 09.30 — Опереттын артистнарай концерт (үнгэтэ). 00.30 — «Үхибүүдтэ — ан гүлгэнүүд тухай» (үнгэтэ). 11.00 — А. Иванов-Крамской. Оркестртэй наадаха гитарын концерт (үнгэтэ). 11.20 — «Таанадта, түрэлхид». 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Хуушан хэрэм» (7-дохи сери). 13.15 — Мультфильм (үнгэтэ). 13.55 — ЦТ-гэй ба ВР-эй ород дуунай хоорой концерт (үнгэтэ). 14.05 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа (үнгэтэ). 14.35 — «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков уласхоорондын байдал тухай хөөрэнэ (үнгэтэ). 15.20 — «Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 16.20 — А. Н. Островский «Волки и овцы» СССР Союзай гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 — «Волки и овцы» — фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 20.00 — «Алтан ното» ГДР-һээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 20.45 — «Профессия без должности» — баримтата фильм. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — ЦТ-гэй ба ВР-эй ород дуунай хоорой концерт (үнгэтэ). 21.45 — Эхэнэрнүүдэй дунда гимнастикаар мүрысөөн. СССР — ЧССР. Минскһээ дамжуулагдаха. 22.15 — «Дурбан хабар» — фильм-концерт (үнгэтэ). 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Время». 24.00 — Футболоор [illegible] командануудай Европын чемпионат. Венгри — СССР. Будапештһээ дамжуулагдаха (үнгэтэ).

ВОСКРЕСЕНИ, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 09.40 — «Үхибүүдтэ — «Горныш» программа. 10.20 — «Мүнөөдэр — медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» — концерт-амаршалга.

«Орбита». 11.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Футболоор залуушуулай командануудай Европын чемпионат. Венгри — СССР. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэбди». 14.00 — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 14.25 — «Дуун-76» (үнгэтэ). 14.50 — Уласхоорондын һонин (үнгэтэ). 15.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.20 — «Сэнхир экранда — түрүүшынхеэ». Л. Минкусай «Дон Кихот» гэжэ балет. СССР Союзай Ехэ театрай зүжэг. 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 «Москвагай концертын залнуудһаар (үнгэтэ). 19.35 — баримтата фильм. 19.55 — «Мүнөөдэр — медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр, академик Б. В. Петровский дамжуулгада хабаадалсаха (үнгэтэ). 20.25 — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ зориулагдаһан хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 21.00 — «Циркын галнууд» (үнгэтэ). 22.05 — А. Иванов-Крамской. Оркестртэй наадаха гитарын концерт (үнгэтэ). 22.25 — «Хүдөөгэй час». 23.25 — «Дуун-76» (үнгэтэ). 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.10 — «Үхибүүдтэ — «Онтохоной найшаалта үгэнүүд» — телефильм. 12.20 — «Пушкин Одессодо» — телефильм. 12.40 — «Ах, [illegible]!» — хүгжэмтэ кинокомеди. 13.[illegible] — «На Быстрице» — [illegible] фильм. 13.15 — «Уходили комсомольцы» — уран һайханай фильм.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АША ТУҺАДА

Совет-индиин хүтэлбэри зэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые дэлхэйн олониитэ, хэблэл үргэнөөр шэнжэлнэ. Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое заншадань хүгжөөхэ тухай декларацида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Индиин Республикын Премьер-Министр И. Гандиин гарһаа табилга совет-индиин харилсаанай шэнэ шухала шата нээхэһээ гадна, Урда Азида, Ази түбидэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, хани барисаа тогтоохо арга олгохо байна гэжэ тэмдэглэнэ. Совет-индиин декларациин текстые информационно ехэ ехэ агентствонүүд бүри хүсэ доор гү, али дэлгэрэнгытэйгээр мэдээсэһэн байна.

ДЕЛИ. Индиин теледенеэ ба радио декларацыиин удха тухай Индиин олониитэдэ мэдээсэхэдээ, энэ документ хоёр оронуудай арадуудай зальшалта хани барисаае, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө бүгэдэ ниитын тэмсэлдэ хубитаа ехээр оруулха хүсэлтэй байһыень бэрхэйдэн харуулна гэжэ тэмдэглэнэ.

Бага дэлхэйн байдалтай Индиие бэхижүүлхые, түүниие амжалтатайгаар хүгжөөхые совет арадай, правительствын хүсэжэ байһые Москвада халуун угтаанаар И. Гандиие угтаалга гэршэлһэн байна гээд «Мейнстрим» газета бэшэнэ. Советскэ Союз болон Индиин хоорондохи хани барисаанай шухала удха шанартай байһые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй XXV съезд дээрэ онсолон тэмдэглээ һэн. Мүнөө Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд энэ хани барисаанай шухала удхатай байһые үшөө дахин харуулба.

КОЛОМБО. Хоёр ороной хоорондохи хани барисаа харилсаа холбоое зааша[illegible] дань хүгжөөхэ тухай декларацида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин гар табилга олон оронуудай, нэн түрүүн Ази түбиин арадуудай анхарал ехээр татаһан байна гэжэ Шри Ланкагай Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, национальна гүрэнэй ассамблейн (парламент) депутат Сарат Муттетувегама ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Хүгжэжэ байгаа залуу оронуудта СССР-эй үнэн сэхэ, найдамтай хани нүхэр байһыень совет-индиин хөөрэлдөөнүүд үшөө дахин харуулаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ГАВАНА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй тэрэ ёһоной айлшалай хэрэгээр 1973 ондо Индидэ ошолго СССР-эй, Индиин хоорондохи хани харилсаае хүгжөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэһэй байна. Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин Советскэ Союзда ерэлгэ хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаае бүри бата бэхи болгохо байна гэжэ Кубын Коммунис партиин ЦК-гай орган «Гранма» газета бэшэнэ.

УЛААН-БААТАР. Индиин Премьер-Министр Индира Гандиие хүндэлэлдэ Кремлиин Ехэ ордон соо эмхидхэгдэһэн сайллалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ уласхоорондын шухала удха шанартай байна гэжэ «Үнэн» газета мэдээсэнэ. Шахардуу байдал һуларуулга хадаа манай үе сагай эрилтэ, бүхы арадуудай хүсэлэн болоно. Энээнэй тула бата эб найрамдал хангаха шухала. Шахардуу байдал һуларуулха хэрэгые бүрүүшээгшэд, хойшо татагшад бодото байдалые ойлгонгүй, аюулгүй байдалые оролдоно гэжэ [illegible] дахин [illegible] [illegible] бүхы зоной хүсэлэнтэй харилсалга бэе дээрээ даажа эбана гээшэ.

КАБУЛ. Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоод бусаһан тухайнь Афганистанай хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

ЛОНДОН. Совет-индиин хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдтэ Англиин хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хабаадаһан ушар онсо удха шанартай байна гээд «Гардиан» газета тэмдэглэнэ. «Л. И. Брежневэй, И. Гандиин хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүд үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө», — гэжэ газета заана. «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин, Индиин Премьер-Министрэй хөөрэлдөөнүүд амжалтатай байба», гэжэ «Дейли телеграф» газета бэшэнэ.

(ТАСС).

ДАМАСК

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Сириин президент Х. Асад Араб оронуудай лигиин генеральна секретарь М. Риадтай Дамаскда уулзаба. Ливандахи байдалые гуримшуулан зайсруулха хэмжээнүүдые уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэһэн байна.

Араб оронуудай лигиин Советэй онсо яаралтай сессиин абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула, Ливанда [illegible] байдал һэргээхын тула Сири бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ Х. Асад найдуулаа гээд М. Риад мэдүүлэбэ.

«Ливанайхидые үгээ ойлголсуулха» зорилготойгоор Сириин сэрэгүүд Ливанай газар дайда руу нэбтэрэн оронхой байна гэжэ Сириин информациин министр А. Ахмед хэлээ. Хуулита ёһоор һунгагдаһан президент Э. Саркисай конституцаар хараалагдаһан эрхэ түлөөлэл бэелүүлхын тула шухала дүнгүүдые түйлаха хэрэгтэй гээд министр үргэлжэлүүлбэ. Энэ зорилгын бэелүүлэгдэхэдэнь, Сириин сэрэг Ливанһаа гаргагдаха юм гэжэ А. Ахмед хэлээ.

БЕЙРУТ (ТАСС). Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнэй баталагдаашье һааһаа, июниин 13-да оронойй элдэб районуудта хёмороо зүрилдөөнүүд болоһон байна. Сириин сэрэгүүдэй подразделениинүүд, хархис хүсэнүүдэй зэбсэгтэ отрядууд, мүн национально-патриотическа хүсэнүүд, эсэргүүсэлтын Палестиныг хүдэлөөн энээндэ хабаалдаа. Айюун Ас-Симан гэжэ районие авиаци бомбодоһон байгаа.

Удаһаа хойшо Ливанай ниислэл хотын урда захаар буудалдаанууд болобо. Баруун Бейрут хүреэлэлгэнээ гараагүй, тиимэһээ эдеэ хоолой зүйлнүүдээр дутагдажа байна.

Буудалдаа зогсоохо тухай хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхын тула Ливиин премьер-министр А. Джеллуд Бейрутдэ дахинаа ерэх гээд мэдээсэгдэнэ.

Ливанай хилэ шадар Израиль сэрэгэй бэлэдхэл хэжэ байна гэжэ Бейрудэй хэблэл һанаата болонгёор бэшэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда «Зохёон байгуулгын эмаар» — түрүү бэшэг. «Таряашадай [illegible] зорилго» — суглуулбари. ТАСС-ай материалнууд.

Хоердохи хуудаһанда «Оперетта — [illegible] [illegible] — В. [illegible] статья. «Автоклубын [illegible]» — Г. Клепиковэй [illegible].

Гурбадахи хуудаһанда «Социалис [illegible] [illegible]» — ТАСС-ай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда «Амар сайн, пионернуудэй!» — фото [illegible]. Спорт. Соносхолнууд.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ПОЛЯРНА ДУХЭРИГЭЯ СААГУУР АЯНШАЛГА

ПОЛЯРНА [illegible] [illegible] аяншалха [illegible] олошоржо байна. Альф Боун, Пентти Кронквист, [illegible] Кайпусмо [illegible] Гренландиин ба Канадын [illegible] аяншалгые [illegible] тохойе [illegible] Финляндиин Вас хотоһоо [illegible] гараба. Энэ [illegible] «Гренланди — Канада-76» [illegible].

Эдэнэр мүнөө [illegible] спортоор Гренландиин [illegible] хубиһэхи Туле хото [illegible] хараална. [illegible] [illegible] гурбан [illegible] нохойнуудые [illegible] шаргаар дабшана. [illegible] [illegible] саашадаа [illegible] барин замаа [illegible] юм. Аяншалагшад Смит [illegible] [illegible] Элсмир [illegible] арал [illegible] тотоиде аяншалһан [illegible] байна. Эдэнэр 800—1000 [illegible] лометр зам гаталха [illegible].

Экспедициинэй [illegible] [illegible] хабаадаһан [illegible] гэхэ, сахан ба [illegible] [illegible] [illegible] саан баабайминэй [illegible] ридхэ абаха байна.

ХОРИН ТАБАН ЖЭЛ СОО МОГОЙНУУД

МАНАЙ ОРОНОЙ [illegible] урда хубидаһи [illegible] [illegible] [illegible] суглуулгын [illegible] [illegible] на. Үнэтэ [illegible] тула [illegible] [illegible] шад 525 грамм [illegible] суглуулан [illegible].

Республика [illegible] [illegible] болоһон [illegible] Юрий Орлов [illegible] хорьоор [illegible] [illegible] могойн үнэтэ [illegible] дэхэдэ хүрэжэ [illegible] 1500 хүнэтэр [illegible] байха юм. Ю. Орлов [illegible] табан жэл соо [illegible] ажал [illegible]. Бадмаада [illegible] тариин эмидхэлдэн [illegible] ламданаһаа хойшо [illegible] [illegible] юм. Хабартаа [illegible] нуудые барьад [illegible] байрануүд [illegible] бидаг. Могойнго [illegible] дахин хорын [illegible] шадалаа [illegible] [illegible] оротоонь [illegible] могойдай олонхиинь [illegible] хидаг.

Эдэ бүгэдые [illegible] Ю. [illegible] оронай бусад [illegible] таринорайхиде орходоо [illegible] бүхэндэ ехэ туһа [illegible] байна.

ҮНЭТЭЙ... ШОГ

АГААРАЙ [illegible] [illegible] [illegible] үлөөд байһан [illegible] диспетчерскэ [illegible] гирбэ. Абсиз [illegible] 200 шахуу [illegible] орожо [illegible] писа [illegible] байһан [illegible] соо бомбо [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ринээр [illegible] [illegible] бомбо [illegible] бэйдэ [illegible].

Габатаа [illegible] [illegible] доһон хүн [illegible] [illegible] [illegible] гэхэд сакомэто [illegible] [illegible] хомдожо [illegible] [illegible] шоо. Үрдихэн [illegible] [illegible] далаар [illegible] байһа [illegible] [illegible] худал [illegible] [illegible] [illegible] нида гарза гэй [illegible] гаа түлөө тэдэ 400 фунт [illegible] лиңг [illegible] түлэхэ [illegible].

ДАРЛАЛТА МҮЛЖЭЛГЭҺЭӨ ХОХИДОГШОД

ЕВРОПЫН колони[illegible] дай [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] эзэлдэжэ, [illegible] [illegible] байха [illegible] [illegible] лиин газар [illegible] [illegible] индеецүүдэй оройдоол [illegible] найма нэгэ хуби үлөөд [illegible] Бразилиин [illegible] [illegible] дэй суглууһан баримт[illegible] ёһоор, мүнөө [illegible] [illegible] зүү мянга шахуу [illegible] һууна. Харин [illegible] [illegible] жэлэй [illegible] европе[illegible] түрүүшынхидэ энэ орон[illegible] дээрэ хүлөө табихад[illegible] 2 миллион шахуу хүн [illegible] һууһан байгаа.

Индеец уусаатанай [illegible] үндэһөөрөө һалаа, [illegible] хүн лэ хасорон һалан[illegible] хүрэнхэй. Жэлдэ [illegible] каннозэрүс [illegible] [illegible] оройдоол 4—6 хүн [illegible] [illegible] га юм.

САХ

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ

Манай адрес, телефон

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, [illegible]. Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная — [illegible], зам. редактора — [illegible], зам. редактора — [illegible], отв. секретаря — [illegible], секретариат — 2-66-73, отделы: партийной жизни — 2-60-81, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-66, пропаганды и агитации — 2-56-12, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — [illegible], культуры и школ — [illegible], писем и селькоров — [illegible], информации — 2-34-[illegible], общественная приемная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР
Н-01821. Заказ № [illegible]